

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חמישי

היכל
תשיעי

תדפיס מאגרות-קודש

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

כרך לא

תשל"ז-תשל"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת כינוס השלוחים העולמי הבעל"ט, הננו מוציאים לאור תדפיס מכרך השלושים ואחד מסדרת אגרות קודש כ"ק אדמו"ר זי"ע, שבו אגרות שנת תשל"ו-תשל"ז.

לחביבותא דמילתא – באה פאקסימיליא (בע' לג) מכי"ק מא' האגרות וההגהות על העתק המזכירות.
כן נוספו ציונים והערות בשוה"ג, על ידי הרה"ת ר' שלום דובער שי' לוינ.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד „הקיצו ורננו גו“, ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, „תורה חדשה מאתי תצא“.

מערכת „אוצר החסידים“

יום הבהיר כ"ה מרחשון, ה'תשנ"ה
ברוקלין, נ"י.

TADPIS MEIGROIS KOIDESH
Volume XXXI
Copyright © 2014
by

Kehot Publication Society
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN: 978-0-8266-5798-5

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה זוזגותו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

תדפיס

מאגרות קודש

אדמו"ר זי"ע

— כרך שלושים ואחד —

א

ב"ה, ערש"ק וחה"ס, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ הרב חיים דוב שי' שעוועל

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מיום ו' בתשרי, וזה עתה נתקבלו גם
חוברות הדרום. וכמובן ענינה אותי גם השקוי"ט בענינא דיומא תפלתו של
כהן גדול, וק"ל.

להערתו אשר גם „עבד לרוץ לפניו" הוא בכלל „אשר יחסר לו",
לדעתי אין ני"מ ושייך זה לנידון דידן (בקשר עם בעיית התרגומים), שהרי
אם היו רגילים ב„עבד לרוץ לפניו", זה בודאי שהיו משתדלים ללמוד
להבין בלה"ק.

לכתבו בענין המפתח, שעל פי התוכנית יופיע בחוברת דפסח, שתי
הערות בדבר: הא' ועקרית, שלניצול מפתח זה כדבעי צריך להיות בחוברת

א

מצילים האגרת.

הרה"ג .. שעוועל: אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ל יא'שלט, ובהנסמן בהערות שם.
השקוי"ט .. תפלתו של כהן גדול: דלעיל ח"ל אגרת יא'שמ, שנדפסה בקובץ „הדרום" חוב' מב

ע' 222.

להערתו: בהמשך למה שנכתב אליו (לעיל ח"ל אגרת יא'תרו), אודות התעסקותו בתרגום פירוש
הרמב"ן על התורה לאנגלית, אשר: „אין זה כגדר „אשר יחסר להם" כ"א — „לעשרם" (כתובות סז,
ב). ע"ז השיב, שבאותה סוגיא מבואר, אשר גם „עבד לרוץ לפניו" הוא בכלל „אשר יחסר לו".
בענין המפתח: בהמשך למה שנכתב אליו (לעיל שם), אודות עריכת מפתח כללי לחוברות „הדרום".

ג

בפ"ע ולא כרוך עם חוברת מיוחדת מהדרום. ובפרט שהרי מפתח זה שייך לכל שאר החוברות דוקא, ואדרבה בעיקר הוא משמש להזכיר תוכן החוברות הכי ישנות משנה לשנה, וק"ל. והשנית, באם יסכים כת"ר להנ"ל, הרי עוד תועלת נשקפה בזה שאין צורך לחכות עד להופעת חוברת האמורה. בכבוד ובברכת החג

מ. שניאורסאהן

ב

ב"ה, ערב חג הסוכות, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

מר עמירם ש"י עזרוני

שלום וברכה!

הנני מודה לו על שימת לבבו לשלוח לי תמונת ה"כפיר".

והתקוה שיש בזה סמל למצב רוחם של מר וחבריו ומושפעיו ש"י, על אחת כמה וכמה שאין כל מקום לנפילת רוח ח"ו בפני הגויים וכו', שאף על פי שמצד טענת "כוחי ועוצם ידי" הרי גלוי וידוע שעמנו הוא המעט מכל העמים, ובפרט כפי שהמצב משתקף באו"ם, שהמיעוט הוא שם באין ערוך, אבל לאידך גיסא, כשמקשרים המצב בכח האמתי של היהודים, וכלשון הכתוב "ישראל בטח בה' עזרם ומגינם הוא" — אזי בטלים כל החשבונות, ועד לאופן של "תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן".

בכבוד ובברכת החג

מ. שניאורסאהן

בחוברת בפ"ע: וכן אמנם עשה, שחוברת מג (ניסן תשל"ו) הוקדשה למפתח כללי.

ב

לשלוח לי תמונת ה"כפיר": ועלי' כתב: לאדמו"ר מלובביץ, בהוקרה והערכה מהתעשי' האוירית לישראל בע"מ, עמירם עזרוני, ניו יורק אלול תשל"ה.

ה"כפיר" הוא מטוס קרב, שיצירתו והצגתו לראווה הסתיימה בקיץ תשל"ה.

כוחי ועוצם ידי: עקב ח, יז.

המעט מכל העמים: ואתחנן ז, ז.

ישראל .. הוא: תהלים קטו, ט.

תפול .. כאבן: בשלח טו, טז.

ב"ה, י"ד חשוון, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יוסף שי' זמורה

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף אייער בריוו פון ערב סוכות, מיט דאָס בייגעלעגטע,
אין וועלכן איר שרייבט וועגן באַזוכן אידישע פּאַציענטן אין שפּיטאַלן.

זיכער האָט איר זיך געווענדעט וועגן דעם דירעקט צו באַטרעפּנדע
רבנישע אָרגאַניזאַציעס.

איך האָף אויך, אַז עס איז אייך זיכער באַוואוסט, אַז ליובאַוויטש
האָט באַ מערערע געלעגנהייטן אונטערשטראַכן דעם פּראָבלעם וואָס איר
שרייבט, און שיקט אייך ספּעציעלע שלוחים צו באַזוכן אידישע פּאַציענטן
לויט די מעגלעכקייט, כאָטש ליידער זיינען מיר באַגרענעצט אין מענטשן.
דערצו איז אויך דאָ די שוועריקייט, וואָס דער צוטריט איז אין אַ סך
פּאַלן באַגרענעצט נאָר צו אָפיציעלע רבנים (טשאַפּליינס) אד"ג.

באָ דער געלעגנהייט ערלויב איך מיר צוצוגעבן נאָך אַ באַמערקונג,
און האָף אַז איר וועט דאָס אויפנעמען ווי דאָס איז געמיינט. דאָס איז,
אַז איך האָף אַז איר טוט, און וועט טאָן נאָך מער, צו באַזוכן און העלפן
די וועלכע נויטיקן זיך אין אַ רפואה אין נשמה־לעבן, כאָטש זיי געפינען
זיך באַ זיך אין הויז, פירן געשעפטן, אד"ג, ניט וויסנדיק אַז עס פעלט זיי
עפעס אין דעם, און אַ פּאַציענט וואָס ווייס ניט אַז ער דאַרף אַ דאָקטאָר,
איז דאָך אין גאָר אַן ערנסטן צושטאַנד.

און אַז מ'רעדט וועגן ביקור־חולים אין אַ גייסטיקן זין, צו העלפן
„חוליה־נפשׁ“, דאַרף מען דאָך ניט אַנקומען דוקא צו אַ באַזוך פון אַ רב,
וואָרום, אדרבה, אַז מ'הערט פון אַ בעל־הבית אַז מ'דאַרף זיין געזונט אין
דער נשמה, האָט עס צייטנווייז אַ נאָך שטאַרקערע ווירקונג.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור.

ד

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר רן שי רונן, אל"מ
מפקד הבסיס, בסיס חיל האויר עקרון

שלום וברכה!

נעם לי לקרוא מכתב מר בהמשך לביקורו ושיחתנו, ותודה במיוחד על סיום מכתבו (א) שמשוכנע ששיחתנו זו עוד תתרום רבות ותניב פירותי בעתיד, (וב) על האיחולים שיהי לי כל מה שאני מאחל לעצמי.

ובטוחני שבהתאם לאיחוליו בודאי מצדו יעשה כל התלוי בו שיקוימו איחוליו. והרי מראשית תקוותי אשר המציאות בארץ הקודש תתאים לשמה, כלומר שיתוסף בקדושת החיים על ידי הליכה בדרך תורתנו הקדושה וקיום מצוותי.

וכיון שהמדובר באיש צבא והתופס מקום חשוב בצבא ובפיקוד הצבא, בודאי ובודאי שאינו זקוק לביאור והדגשה איך שהמעשה הוא העיקר, שהרי זהו יסוד ותפקיד הצבא. ותוכניות ומחשבות טובות, ואפילו דבורים טובים (שזה שייך לפוליטיקאים וכיו"ב), לכל היותר אינם אלא הכנה למילוי תפקיד הצבא.

ועוד ועיקר, אשר מיסודי קיום הצבא ומילוי תפקידו הוא ענין המשמעת, כלומר קבלת עול. בסגנון אחר, כשבאה פקודה אין נפקא-מינה כלל אם מקבל הפקודה יודע הטעם לפקודה זו או אינו יודע, ואפילו באם יש לו קושיות עצומות אין זה משנה כלום, ובאם רק נאמן הוא לחובתו הרי תיכף ומיד ממלא את הפקודה, ורק כשיהי לו זמן פנוי מכל תפקידיו ויהי שלום בעולם, אזי יוכל להתבונן ולחקור מהו הטעם לפקודה האמורה.

ויתירה מזו, אשר אין נפקא מינה כלל בנידון האמור מהו היחס שבין נותן הפקודה ומקבל הפקודה בחיים האזרחיים, ואפשר ששם יהי

ד

שהמעשה הוא הניקר: אבות פ"א מי"ז.

לביקורו ושיחתנו: ראה תיאור שנכתב על ידי הנמען – „כפר חב"ד" גליון 5.

זהו יסוד ותפקיד הצבא: ראה גם לעיל ח"ל אגרת יא'שלה, ובהנשמך בהערות שם. וראה גם שיחת ח"י אלול שנה זו (שיחות קודש תשל"ו ח"ב ע' 296 ואילך).

יחס הפכי לגמרי, שמקבל הפקודה הוא מהשכבה הכי עליונה במעמדו ומצבו ונותן הפקודה מהשכבה הכי תחתונה; הרי אם בצבא בצדק תופס מקום יותר גובה במעלה, מחוייב מקבל הפקודה למלא אותה במילואה בלי כל פיקפוק וכו'. והנמשל מובן.

ויהי רצון שיעשה כל אחד מאתנו – שכל עמנו בני ישראל נקראים „צבאות ה'“ – המוטל עלינו בכל עניי היהדות, ובפרט בארץ ישראל, בהקדמת „נעשה“ ל„נשמע“, ובמרץ המתאים, ובבטחון גמור שיצליח במילוי תפקידו, שגם זה מיסודי קיום הצבא והצלחתו, ובאופן דמוסיף והולך ואור – כהוראת ימי חנוכה אלו, שמוסיפים בנר ואור מיום ליום. בכבוד ובברכה להצלחה

מ. שניאורסאהן

נ.ב. בהזדמנות זו אודה לכו' עוה"פ בעד האלבום „תל־נוף במלחמה“, שהוא מרשים ביותר, ומכמה וכמה בחינות.

ה

[י' טבת תשל"ו]

כו"כ ילדים דומים להנ"ל, ולכן יבקשו מחנך (או רופא) ידיד שיחקור ההישגים לאחרונה בשטח זה (שמתחדשים מזמן לזמן). השמות. אזכיר עה"צ.

ו

ב"ה, י"א טבת, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר אני קבלת מכתבה מיום ג' בטבת, בו כותבת על דבר בתה . . . תחי'. ואזכירה על הציון למילוי משאלות לבבה לטובה מתאים לתוכן כותבה.

נקראים „צבאות ה'“: בא יב, מא.

מוסיף והולך: שבת כא, ב.

האלבום „תל־נוף במלחמה“: אלבום בסיס חיל האויר ממלחמת יום הכפורים (א"י תשל"ד).

ה

מצילום כתי"ק, על גליון השאלה מי' טבת, אודות ילד שיש לו קצת פיגור שכלי.

מזכירה גם כן על דבר מצוקה נפשית בנוגע – כמו שמתבטאת – „אי היכולת להאמין בעולם הבא” וכו'. ובקשר עם זה אבוא בנקודות אחדות. ובהקדמה אשר לכל לראש צריך להאריך ימים ושנים טובות בעולם הזה, טובות הן בגשם והן ברוח, כלומר טובות בבריאות הגוף כפשוטו ובבריאות הנפש האלקית, (חלק אל־ה ממעל, שנמצאת בכל אחד ואחת מישראל בלי הבט על מעמדו ומצבו, שבריאות זו מתבטאת על ידי חיי יום־יום על פי תורת ה', תורת חיים, כמבואר בשולחן ערוך). ומיוסד על הכירי השקפת בעלה ע"ה בנוגע ליהדות וערכי, התורה ומצותי, בודאי אשר אין צורך בביאור נוסף בזה לה, וגם לא לבתה שתחי.

ולאחרי האריכות ימים ושנים טובות בעולם הזה בא גם **ההמשך** – חיי עולם הבא. ומדגיש אני המלה **המשך**, שזהו מתאים להמציאות כפי שהיא, אף שהאדם פושט צורה ולובש צורה, במלים אחרות, פושט גוף של בשר ודם ולובש גוף רוחני, אשר אין כאן המקום להאריך בזה, ובפרט אשר מבואר הוא בכמה ספרים, הן של עמנו בניי והן של אומות העולם.

רצוני להתעכב בזה על נקודה אחת במכתבה, שכאילו יש מישהו שאינו מאמין בחיי העולם הבא, ובטח מסביר זה בראיות והוכחות וכו', או יותר נכון – בחוסר ראיי והוכחה אשר נמצאים חיים כאלה.

ועל פי המדובר כבר כמה פעמים אין זה ענין של אמונה, כי אם של שכל הפשוט, מה שקוראים באנגלית common sense או כפי שאחרים מכנים זה scientific statement.

כיון שכנראה ממכתבה קל יותר יהיי להסביר להזקוקה להסברה בזה – באנגלית, בא ההמשך בזה בשפה זו, מעל"ד.

כבוד ובברכה אשר כל אחד ואחת מבני עמנו יבשרו איש לרעהו אך טוב ושלוש.

ו

להאמין בעולם הבא: במכתבה: בתנו .. חולה אנושה .. במצוקה נפשית גדולה בגלל אי היכולת להאמין בעולם הבא ובהשגחה פרטית, היא מאמינה באל בורא עולם ומנהיג עולם, שומרת מצוות ומנהלת בית יהודי .. לא יכולתי לעזור לה .. ולכן אני מעיזה לפנות אל כבודו שיתפלל על חיי ובריאותה ואם נגזר עליי למות .. שיעזור לה להגיע להשלמה עם גורלה ולאמונה שאין חדלון עם מוות האדם, שיש המשך, שקיים עולם הבא.

חלק אל־ה ממעל: ראה תניא רפ"ב.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

A human being, obviously, does not consist of just flesh and blood and bones and tissue. The essential aspect of a person – his personality, character, etc. – is comprised of spiritual attributes and qualities, however one may define the nature of the human spirit or soul.

It is equally obvious and plain common sense, as it can also be verified scientifically, that a disease or accident can directly affect the physical body, but can in no way directly affect the soul (or whatever term one prefers for it); if the disease or accident is fatal, it also affects the **union** of the body and soul. No person in his right mind would assert that a bullet, for example, killed a person's soul.

It follows that just as the physical body continues to function normally so long as it finds itself in conditions which are normal to it (without disruption by accident or disease, etc.), so the soul continues its existence in conditions which are normal to it (unaffected by bullet or the like, as mentioned above).

To put it in concrete terms. A soldier who is fatally injured by a bullet or shrapnel, or any person who dies from a disease or old age – it was the physical body that was fatally injured or has succumbed to the disease, but it would be absurd and unscientific to say that the bullet or disease dealt a fatal blow to the person's soul.

The survival of the soul after the body dies or perishes is therefore not a matter of "belief", but of plain common sense, if one acknowledges as true what has been stated as a first proposition above, namely, that a person is not just a bundle of bones, tissue and blood, but that in addition to all that is perceived by the senses he has a soul – however one may conceive of its nature, whether on the level of a profound thinker and philosopher or of an ordinary laymen, one must also recognize the plain truth that the soul continues to live on after its release from its clay frame, and, indeed, on a

much higher level, since it is no longer handicapped by the limitations of the physical body.

[תרגום חפשי מאנגלית]

האדם, כמוכן, אינו מורכב רק מבשר ודם ועצמות ורקמות. ההיבט המהותי של האדם – האישיות שלו, האופי, וכי' – מורכב מתכונות ואיכויות רוחניות, בכל אופן שמישהו ירצה להגדיר את אופייה של הרוח האנושית, או הנשמה.

ברור באותה מידה, והיא פשוט השכל הישר, שניתן לאמתה גם באופן מדעי, שמחלה או תאונה יכולות להשפיע ישירות על הגוף הפיזי, אבל בשום אופן לא יכולה להשפיע ישירות על הנשמה (או כל מונח אחר שמישהו יעדיף); אם המחלה או התאונה היא קטלנית, זה משפיע גם על האיחוד שבין הגוף והנשמה. שום אדם שפוי בדעתו לא היה טוען שכדור (של רובה), למשל, הרג את נשמתו של האדם.

יוצא מזה, שבדיוק כמו שהגוף הפיזי ממשיך לתפקד כרגיל כל זמן שהוא מוצא את עצמו בתנאים שהם רגילים עבורו (ללא הפרעה של תאונה או מחלה, וכיו"ב), כך הנשמה ממשיכה את קיומה בתנאים הרגילים עבורה (ואינה מושפעת מכדור או משהו דומה, כאמור לעיל).

ובמונחים פשוטים ומעשיים. חייל שנפצע אנושות על ידי כדור או רסיס, או כל אדם שמת ממחלה או זקנה – היה זה הגוף הפיזי שנפצע אנושות או שנכנע למחלה, אבל יהיה זה מגוחך ולא מדעי לומר שכדור או מחלה נתנו מכה קטלנית לנשמתו.

מובן אם כן, שההישרדות של הנשמה לאחר שהגוף מת או נכחד אינה עניין של „אמונה“, אלא של היגיון פשוט. אם אחד מודה באמיתיות ההצעה הראשונה דלעיל, דהיינו, שאדם איננו רק חבילה של עצמות, רקמות ודם, אלא שבנוסף לכל מה שנתפס על ידי החושים יש לו נשמה – בכל אופן שמישהו יכול להגדיר את מהותה, בין אם ברמה של הוגה דעות ופילוסוף מעמיקים או ברמה של איש רגיל מהשורה, חייבים להכיר גם באמת הפשוטה, שהנשמה ממשיכה לחיות גם לאחר שחוררה ממסגרת החומר שלה, ואדרבה, ברמה גבוהה הרבה יותר, שכן היא כבר לא מוגבלת על ידי המגבלות של הגוף הפיזי.

ז

[טבת, ה'תשל"ו]

אישור. מכי דו"ח והפ"נ יקרא . . .

ז

מצילום כתי"ק. מענה למרת אסתר לאה פרלשטיין על דו"ח מפעילות מועדון „עולי גרוזיא ובוכרא“ בירות"ו (בחדשים כסלו־טבת תשל"ו).

ולזה ששאלוה האם אדם יכול לשנות עצמו באם נולד בבית לא
דתי —

הרי היהודי הראשון — אברהם אביל[נ]ו נולד בבית כזה ועוד גרוע מזה
— וכן דוגמתו במשך כל הדורות ועד לבעלי־תשובה וגירי צדק שבכל דור.

ח

ב"ה, גי שבט, תשל"ו
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה אפרים אליעזר שיי הכהן

שלום וברכה!

... במענה להערות־הארות כת"ר במכ' הקודמים:

(א) האפשרית מחשבה ע"ד ב' מקומות בבת אחת — כמדומה העירותי
בעת שיחתנו דמיוחדת מחשבה דנדו"ד — דתורת הבעש"ט (עה"פ שרפים
עומדים ממעל לו) דבמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא (הוספות
לכש"ט סל"ח) — שהיא ע"ד מחשבה דעירובי תחומין דדינים דמה שנשכר
הוא מפסיד (עירובין ס, ב). וכבר העירו מירוש' ברכות פ"ו ה"ח.

(ב) כמובן צודק דלשון הרמב"ם (הלי מלכים פי"א ה"ד) הוא: יעמוד
מלך מבית דוד (לע"ע עכ"פ לא מצאתי גירסא אחרת), אבל שם הרי
הקדים בהלכה שלפניי שהוא מלכות ע"ד, „בן כוזיבא המלך" ולא מלך
סתם שאין מעמידין אלא ע"פ ב"ד של עי' זקנים וע"פ נביא (שם פ"א ה"ג).
ודייקתי לומר ש„יעמוד אדם" — להוציא מטעות הנ"ל. וע"פ הידוע
דאפילו כשכותבים „עכ"ל" — הוא ל"ד הלשון ממש כ"א התוכן (שד"ח
כללי הפוסקים סט"ז ס"ק ס"ג).

ועפ"ז מתורץ לי אדה"ז תניא ח"ב פ"ז (פג, א), „עכ"ל" (ראה הלי

ח

מו"ה אפרים אליעזר הכהן: יאָלעס. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ל אגרת יא'שנג, ובהנסמן
בהערות שם.

שרפים עומדים ממעל לו: ישע"ה, ב.

סל"ח: בהוצאת תשנ"ט ואילך סמ"ח.

ולא מלך סתם .. נביא: ראה גם לעיל חכ"ד אגרת ט'שדמ.

ודייקתי לומר ש„יעמוד אדם": כנראה „בעת שיחתנו" הנ"ל. וראה גם שיחת י"ב תמוז תשל"ג
(שיחות קודש תשל"ג ח"ב ע' 272).

יסוה"ת פ"ב ה"ט"י. ולהעיר מהלי תשובה ספ"ה. מו"נ ח"ג פי"ט-כא. סוף ח' פרקים).

ט

ב"ה, כ"ז שבט, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר בן ציון שיי טָחָן
מנהל כללי מגן דוד אדום
רח' גבורי ישראל 60, תל אביב

שלום וברכה!

בנועם מאשר אני קבלת מכתבו מיום ד' בשבט, ות"ח על איחוליו וברכתו.

ואני תפילה אשר בקרוב ממש יקויים היעוד „בונה ירושלים ה', נדחי ישראל יכנס, הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם“, באופן אשר לא יהי עוד צורך בטיפולי ארוכה ורפואה בשטח רפואת הגוף, ואיש את רעהו יעזורו למצוא מרפא ותרופה לנפש, עדי יקויים היעוד „ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים“. בינתים הרי הא בהא תליא, והשם יתברך יצליח את מר וכל העוסקים במפעלם הברוך.
כבוד ובברכה להצלחה בתפקידו האחראי.

י

ב"ה, כ"ז שבט, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק שיי לבני
המנהל הכללי רשות השידור
רח' הלני המלכה 9, ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה!

בנועם הנני לאשר קבלת הד"ש ומכתבו מיום ד' שבט על ידי ידידנו ר' משה שיי ניסלבניץ.

ט

בונה .. לעצבותם: תהלים קמו, ב"ג.
ומלאה .. מכסים: ישעי' יא, ט.

אנשי חב"ד מדווחים לי, כמובן, מפעם לפעם על התענינותו של מר ומשרדו במפעלים המסועפים של אנשינו ומוסדותינו בארצנו הק'. ותקותי אשר גם להבא, ובעוד יתר שאת, ייהנו מאהדה ושיתוף פעולה מצדו של מר ומשרדו בעבודתם הפורי' לטובת הכלל. שמח אני בהזדמנות זו להביע לו ולעמיתיו תודתי על העבר וגם על להבא.

כבוד ובברכה להצלחה אמתית בתפקידו האחראי.

יא

ב"ה, ז' אדי"ש תשל"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ מו' הרב דוב שי' וזוג' תי'

שלום וברכה!

... מאשר הנני בתודה קבלת החוברת „על מקור המשל „הננס והענק" וגלגוליו". דרך אגב — ברשימותי מצאתי ציון לכוזרי שני (מטה דן) ג, נו. ואין הסי' עתה תח"י.

וכמנהג בניי להוסיף הערות:

חבל שלא הוסיף במאמרו שלב שני (ועי"ז גם שלימות — בכללות הענין) — בנוגע ל**תוכן** משל זה, שמסביר **שתי** תופעות:

(א) דבר מרחוק שצ"ל ענק לראותו — גם ננס יראהו (ולזה שייכת הדוגמא מפי"מ שהביא). ומובן שבנמשל — באם יש מחלוקת **בזה** ביניהם, הלכה כהענק. ומזה הכלל אין הלכה כתלמיד במקום רבו.

(ב) ננס רואה רחוק יותר מענק. ומזה הכלל — הלכה כבתראי.

יא

הרב דוב: זלוטניק, ירות"ו.

החוברת: תדפיס מתוך סיני גליון עז (תשלה) ע' 189-184.

מקור המשל: ראה לקו"ש חכ"ו ע' 325 הערה 45.

מפי"מ: מאמר הנ"ל בנוי על דברי רבי אברהם אזולאי בספרו אהבה בתענוגים (שיצא לאור ע"י הר"ד זלוטניק, בשנת תשל"ז), פירוש על המשניות עדיות (פ"א מ"ה): „אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חברו עד שיהי' גדול ממנו בחכמה, ואל יקשה בעיניך היאך האחרונים יהיו גדולים מן הראשונים, שמשל משלו, האחרון כמו הננס, והקדמונים כמו הענקים, ולפי שהננס הוא אחרון הוא כמו הננס הרוכב על צואר הענק שיוכל להביט מרחוק יותר מן הענק".

וראה יד מלאכי ובס' כללי ההלכה, ובאנצקלופדיא תלמודית בערכים הנ"ל, וש"נ*.

ובפרט שאין זה רק הוספת שלב, כ"א חילוק בין מ"מ וביאורם בחיצוניות המשל – והסברת תוכנו.

וע"ד הנ"ל: שמעתי בשם הרב ב"י שטרך ויגע עד שבא על פי איזה מאמר ואח"כ שמע אותו פי מאחרים ג"כ ונצטער, ואמר לו האריז"ל אתה פתחת הצינור (כתר ש"ט – להבעש"ט סרניו. עיי"ש).

ובהמשך להנ"ל – עוד ענין דומה: כל התחלות קשות (מכילתא ורש"י יתרו יט, ה. ועוד בתורה שלמה עה"פ) – אבל לאחר שנתגבר והתחיל יערב לו מכאן ולהבא.

יב

[ט' אד"ש ה'תשל"ו]

הטיפול „הסיני” שכותב אודותו – בכמה וכמה מקרים מצליח. ויתיעץ ברופא יד שבסביבתו בנוגע נידון שלו.

יג

ב"ה, י"ד אייר, תשל"ו
ברוקלין.

הווי"ח אי"א עוסק בצ"צ כו' מו"ה יעקב ש"י הכהן

שלום וברכה!

... בנוגע לטיפול הרפואי (עינים): בין חג השבועות לטו סיון, או בחצי הראשון דחודש תמוז – ויהא בהצלחה.

(* ולהעיר אשר א) ע"פ המדובר כאן – יש ליישב כמה סתירות המובאות בס' הנ"ל. (ב כמה דעות (המובאות שם) בפרטי כללים אלה (לדוגמא – כשיש יחיד ורבים) – סותרות, לכאורה, ההסברא דכאן, ואכ"מ.

יב

מצילום כתי"ק, על גליון השאלה מט' אד"ש תשל"ו, אודות מחלת קצרת (אסטמה) שיש לו, אם לנסות ללכת לרופא שמרפא בשיטה סינית.

יג

מו"ה יעקב הכהן: כץ, שיקאגא. אגרות נוספות אליו – לעיל הכ"ח אגרת יתקעא, ובהנסמן בהערות שם.

יד

ב"ה, ערב חג השבועות, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

על ידי ידידנו הרב שלום דובער שי' וולף נתקבלה בקשת ברכה עבור הגיס והגיסה שלו . . . ואזכירם בתפילה למילוי משאלות לבבם לטובה.

והתקווה שהבא להלן לא נצרך ביאור רחב ואזכיר רק הנקודה, והיא, שחיי היום-יום על פי הוראות תורתנו, הנקראת תורת-חיים (הוראה בחיים לחיים הראויים לשמם) הרי זו חובתו של כל יהודי כי זהו רצונו של הבורא ית'. אבל רצה הקב"ה שלכל מצוה סגולה מיוחדת בצדה, וכמאמר חכמינו ז"ל מדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, והתורה ומצותי הן הצנורות והכלים לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך, כולל ברכתו לבנים. ומזה מובן שהברכה והסגולה לזרעא חייא וקיימא קשורות בשמירת חוקי ודיני טהרת המשפחה (ימי הפסק וכו' ואח"כ טבילה במקוה כשרה).

ולמותר להדגיש, שאפילו אם נדמה שזה קשור בקושיים, ואפילו אם באמת כך, במה נחשב הוא לגבי מילוי רצון ה' ובפרט בענין שמשפיע על בנים ובני בנים. והרי רואים שהורים בשביל בנים לא מתחשבים בשום קושיים ועוד יותר שמשתדלים אפילו במקום ספק וספק-ספיקא, וזה רק להוספה בעלמא, כי תורתנו היא תורת-אמת ומקור הטוב האמתי והנצחי, ושכר מצוה מצוה. ואין צורך באריכות יותר.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ובקשת גיסו וגיסתו נתקבלה על ידו, וביחד עם זה כותב לי הרב וואַלף על דבר מצבו בחברה וכו', שזה נותן לו צנור להגיע לחוגים הכי רחבים שאי אפשר להגיע אליהם אחרת, הרי מיוסד על הוראת התורה „בכל דרכיך דעהו“, אביע תקותי שמנצל כל האפשרויות שניתנו לו להפצת הטוב והקדושה בארצנו הקדושה לעם קדוש היושב בה.

יד

מדה כנגד מדה: סנהדרין ז, א.

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

ושכר מצוה מצוה: אבות פ"ד מ"ב.

בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו.

אשר ענין זה של קדושה לא ניתן לבחירה, ובסגנון חכמינו ז"ל „ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא“, זאת אומרת אשר כל יהודי בעצם קדוש הוא, אף על פי שמאיזו סיבה לפי שעה אין זה ניכר במעשיו או בדיבורו, הרי אין זה משנה העצם והפנימיות שלו. וגדול זכותו של כל העוזר לו ומעודד אותו לגלות העצם והפנימיות שלו. ובפרט שהיכולת ביד מר שבבת אחת יגיעו עיניי טוב – ואין טוב אלא תורה – לכמה וכמה שומעים בכמה עיירות ומושבים וקיבוצים, ופעם אחר פעם. ובודאי גם בזה אין צורך בביאור נוסף.

בכבוד ובברכה מענין חג השבועות, זמן מתן תורתנו, ובסגנון המסורתי – לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

טו

ביה, כ' אלול תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה ארי' ליב שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי"ד אלול הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות לשאלתו בסיום מכתבו:

„ – מובן, ע"פ כתבו, שכל זמן שלא ימצא מקורות לעוד כסף בעתו הנדרש – והקבלן דורש תשלומין דוקא – יחכה בהבני'.

אלא שיברר מה עושים **ריבוי** המוסדות שנתייסדו לאחרונה באה"ק ומשגשגים אף שאין להם קשרים כליובאָוויטש וכו'.

אזכיר על הציון.

ישראל .. הוא: סנהדרין מד, א.
ואין טוב אלא תורה: ברכות ה, א.

טו

מו"ה ארי' ליב: קפלן, צפת. אגרת נוספת אליו – לעיל חכ"ט יא'קמג.
יחכה בהבני': במכתבו – ע"ד המשך הבני' של הבית חב"ד, והתחלת בניית ביהכ"נ והמקוה.
וראה לעיל ח"ל אגרת יא'שנט.

ולמכתבו מט"ו אלול, בשאלתו בנוגע להצעת פ' וכו' לעבוד באסיפת כספים,
הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:

„הניסה בזה? המסוגל לזה? בכל אופן הרי יכול לנסות
עתה — כשאינן אחריות מוסד קיים עליו.”

בברכת כוח"ט

הרב ח.מ.א. חדקוב

טז

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכל אנשי צ.ה.ל. בחיל היבשה, היס והאוויר
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתביהם על דבר ביקור אנשי חב"ד ביחידות ובסיסים
בקשר עם המבצעים עם פרוס השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל
לטובה ולברכה. והנני מודה להם מקרב לב בעד הנחת-רוח שגרמו לי
בכתבם על דבר הפעולות וההתעוררות בקשר עם מבצעים אלה.

תקותי חזקה שההתעוררות לתורה וליהדות של חו"י זו תהיי להם
המשך, הלוח ומוסיף, בכל הימים הבאים, כי התורה ומצותי הן, בלשון
חכמינו, „חיינו ואורך ימינו” — בכל יום ויום, שזהו ענין של חיים וחיות,
שלא יתכן בזה הפסק ח"ו.

ובפרט שמגינים על הארץ והדרים בה, ארץ אשר גם כל עמי תבל
קורים לה „ארץ הקודש”, והתורה מעידה עלי' שהיא „ארץ אשר תמיד
עיני ה' אלקיך בה, מראשית השנה ועד אחרית שנה”, הרי כל או"א צריך
להיות דוגמא חי' של עם קדוש בארץ הקודש.

ויהי רצון שיעשו בזה בשמחה ובטוב לבב, שזה יוסיף בברכת ה'
לכל אחד ואחד ולמשפחתו בכל המצטרך בכלל, ובמיוחד אשר עצם
עמדתם הכון על משמרתם להגנת ארצנו ועמנו יבטל כל מזימה ומחשבה
בלתי רצויה של אויבינו, ויקויים יעוד תורתנו: „ונתתי שלום בארץ

טז

„חיינו ואורך ימינו”: נוסח תפלת ערבית.

ארץ .. אחרית שנה: עקב יא, יב.

ושכבתם ואין מחריד גוי וחרב לא תעבור בארצכם גוי והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם",
שהיא התחלת הפרשה: „בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם”.

בברכה למילוי משאלות לבבם לטובה ולכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

יז

[היתשלי"ו]

- (1) הנהגה יומית ע"פ שו"ע (כולל – בטחון בהשם).
- (2) **מפורסם** מנהג בניי ירי"ש – שצ"ל ב' מטות (נפרדות ע"י שלחן־לילה וכיו"ב).
- (3) [שם] האם, וגם השמות דזוג' תי ואזכיר עה"צ.

יח

[היתשלי"ו]

ה"ז היפך הנהוג בחב"ד – ועייג"כ שו"ע אדה"ז סו"ס פח „יהי להם לעצבון גדול שהכל מתאספין כו"ו וגם בנדו"ד עדי"ז.
אין להכנס למחלוקת עם הנוהגים אחרת עדי"ז – שהרי מחלוקת לכ"ע אסור מה"ת, אבל לא יכניסו חומרות כהנ"ל לחב"ד. וק"ל.

ונתתי .. לעם: בחוקותי כו, וי"ב.

בחוקותי .. אותם: שם, ג.

יז

מצילום כתי"ק.

[שם] האם: היינו, שהכותב יודיע גם את שם אמו.

יח

מצילום כתי"ק. מענה למכתבו של הרב יצחק דובער אושפאל, בו כתב: „שבעת החזרה מלוי' ר"ל על הנשים לעזוב את בית החיים בתחלה ויעמדו אחר הגדר בריחוק ד' אמות, ואחר עשיית השורה יצאו האנשים. ומה טוב הי' שלא ישתתפו הנשים בכלל בלוי', אך הנני מסופק אם הצבור יכול לעמוד בה. כמובן אי אפשר לנו להחליט בלי הרמנא של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואם כ"ק יסכים נפרסם הנ"ל ברבים, בכקשה להנהגה טובה על להבא. אם נגד רצון כ"ק לפרסם הסכמתו לרבים, נעשה אי"ה בל"נ כפי הוראתו, והשי"ת ישמחנו בשמחת עולם”.

יט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

יט

[היתשלי"ו]

ראיתי ות"ח, וכדאי לפרסם.

מהמוכרח לצרף – בפתקא בפ"ע ובאותיות גדולות – שבאם **מאיזה** סיבה שתהיי לא הדליקה הנרות לפני שקיעת החמה, ה"ז **היפך** קדושת וגדולת השבת להדליקן לאח"ז, ודומה לאדם הבא „לכבד" מלכה דמדינה אדירה – עי"ז שבפני עושה **היפך** בקשתה הנפשית, מכה אותה וכו', ואיסור **הכי** גדול הוא.

וכשמדברים ע"ד נרות שבת, ובפרט ברדיא – כדאי להוסיף הנ"ל לשלול הנוהג ע"י כו' וד"ל.

כ

ב"ה, י"ח מ"ח תשל"ז
ברוקלין

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מו"ה הלל שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מועש"ק נח, וכן ידיעות הטלפניות, ובטח מסרו כבר לכת"ר המענה, עם כל זה למען הסדר באתי גם בכתובים, ועל סדר המכתב:

1) הקרובים שי' ברוסיא: בכלל כדאי להשפיע על **כולם** שיצאו משם (כי, בסופו של דבר, אפילו הסתדרותם גרועה ח"ו במדינה שאין בה מורא ק.ג.ב. ומה יולד יום מחר – טובה מפנסיא ומשרה שם), אבל **בתנאי שכל** יו"ח שי' יצאו עמהם (או קודם להם) משם או הרוקות תי'.

2) יסוד כולל – באם ללימוד הוראה ולרבנות **בפועל** – נכון במאד.

3) ביקורו באפריקא – באם בהסכמה מלאה דהרופא, נכון וטוב מכמה טעמים.

יט

מצילום כתי"ק, מענה בקשר לעלון הסברה על מבצע נש"ק.

כ

מו"ה הלל: מעדליא. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ח אגרת יתשסב, ובהנמסן בהערות שם.

4) בזמן המתאים (לדעת מבינים) – כדאי לקנות בתים וכיו"ב תמורת הזהב.

5) בכולל כהנ"ל – יכול להזכיר (באם לדעתו – יועיל) דעתי שנחוץ הדבר וכי'.

6) מז"ט לקבלתו ציון הכבוד, וכדאי – **לפרסם** ובהוספה שהמדובר ברב אורטודוקסי ושזקנו מגודל ואידיש מאמץ לשון שלו **ולוחם** בהתבוללות וכי' – והי"ז עלול להשפיע בכמה מקומות וענינים. וק"ל.

בעת רצון יזכירוהו ואת כל אלה שכותב אודותם על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בכבוד ובברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

כא

ב"ה, יו"ד כסלו, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד פרופ. דוד שי וייס

שלום וברכה!

... תי"ח עבור תשומת לבו לשלוח לי הכתבה הלבבית, שקראתי בהתענינות.

ובהזדמנות זו אתענין במאד לדעת אם עומד בקישור עם אחב"י שי בבריה"מ שבקר שם לפני כמה שנים. ומובן שכוונתי בקישור האמור היא על מנת לעודדס באופן המתאים בקיום המצוות, כולל לימוד התורה וכי', אשר ההכרח בזה עתה עוד יותר גדול ממה שהי', לאחרי שכו"כ מהמדריכים והמנהיגים העתיקו משם. ואין להאריך בדבר המצער, ודי לחכימא ברמיזא.

כן, על פי הרשום בזכרוני, הי' בדעת מר לפרסם מאמרים בקשר עם מצות מילה, והרי בזה יש צורך לא רק שם כי אם גם בכמה מקומות במדינות אחרות.

כדאי לקנות בתים: ראה לעיל חכ"ח אגרות י'תצד. י'תצט.

כא

הכתבה הלבבית: בירחון MOMENT, שהקדיש מאמר זה לכבוד הרבי.

כב

ב"ה, יו"ד כסלו, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אשר שי' חסין,
יו"ר התאחדות עולי צפון אפריקה בא"י
ת.ד. 2718 תל-אביב

שלום וברכה!

הנני מאשר בזה קבלת מכתבו מכ"ו חשוון.

מובן שנהניתי לקרוא בו ע"ד פעילותם להחזקת היהדות בין אחב"י
הספרדים באה"ק ת"ו, והתענינותם להפיץ היהדות ועניני' בין אחינו
הספרדים אשר בצרפת. ובפרט אשר, מתאים להוראות חכמינו ז"ל
שמעשה הוא העיקר משתדלים לצרף מחשבה טובה למעשה בפועל.

ויהי רצון שחפץ ה' בידם יצליח ובאופן דמעלין בקודש, שציווי
והוראות התורה הם גם נתינת כח לעשות בכל זה באופן דמוסיף והולך.
והרי גם זה מעיקרי הוראות ימי חג האורים הבע"ל, שמצותם
הדלקת נרות חנוכה באופן דמוסיף והולך ו"על פתח ביתו מבחוץ".

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

נ.ב. לכתבם אודות עזר כספי וכיו"ב לפעולותיהם בצרפת, בודאי
ידוע למר ולחבריו שליט"א שפעולות שלנו בצרפת מרוכזות בלשכתנו
בפריז, בהנהלת הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"מ עוסק בצרכי צבור רב פעלים וכוי
הרב בנימין שליט"א גורודצקי, העומד בכל האמור בקשר עם רבני
ומנהיגי הקהילות בצרפת ובאירופה בכלל זה מכמה שנים, וכן ג"כ עם
אחב"י הספרדים אשר במדינות אפריקה. ובביקורם בצרפת, ככתבו,
ואולי גם לפני זה, בודאי יבואו עמו בדברים או בכתב.

כב

שמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מי"ז.

לצרף מחשבה טובה למעשה: קידושין מ, א.

דמעלין בקודש: ברכות כח, א. וש"נ.

נתינת כח: ראה במדב"ר פי"ב, ג.

מוסיף והולך .. מבחוץ: שבת כא, ב.

כג

ב"ה, ט"ז כסלו, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר משה שי' חלמיש

שלום וברכה!

קבלתי, אף כי באיחור זמן, חיבורו על בעל התניא וגם תדפיס מאמרו ("למקורו של פתגם בספרות הקבלה"), ות"ח על שימת לבבו לשלחם לי.

אין הזמן גרמא כלל לעיין בהנ"ל כפי הדרוש, אבל לאידך גיסא איני רוצה לעכב האישור, ובהזדמנות זו גם הערה כללית, על כל פנים, בנוגע לחיבורו, ולחיבורם של כמה בדורנו האחרון בכיו"ב.

ובהקדמה. חיבורים לדוקטוראט וכו', הרי, כפשוט, כוונתם היא (או עכ"פ צריכה להיות) להאיר הנושא באופן הנקרא "מדעי", כלומר בלי דיעות קדומות, וגם לא דיעות "מאוחרות", כי אם אך ורק בהתחשב עם המקורות, האיש וספריו וכו'. למרבה הצער, ולא רק מנקודת תורתנו, תורת אמת, כי אם מכל הנקודות, בכל עבודות כהאמורות, החוקר והמחבר נקודתו בחיבורו מיוסדת על גישה לבעל השיטה כאילו הי' בן דורנו, ולא רק בן דורנו, כי אם גם בן החוג של המדריך (ספאנסאר בלע"ז) של הדיסרטצי' שלו.

בנידון דידן, בנוגע לשיטתו של אדה"ז, הרי הנקודה הקובעת בזה היא שבספריו ובמאמריו לימד תורתו בכל הנוגע לתורתנו ומצותי וכוחות הנפש וכו' מיוסד על אמונה מוחלטת וברורה. ובנוגע לעניננו אין נ"מ כ"כ באיזה אופן הגיע למסקנות שלו שפרסם אותן בספריו, כי אם לדעת שאלו הן מסקנות שלו בנוגע לאמונתו ולכל הענינים המיוסדים על אמונה מוחלטת זו.

כיון שספר התניא נדפס בשנת תקנ"ז, ומהדורות לאחרי זה, בחיים חיותו של המחבר, ובינתים נאמרו כמה מאמרים בהענינים אודותם דן בס' התניא, וגם בנו ונכדו וממלאי מקומו בכלל הפיצו תורתם שישודותי בס' התניא, בכמה מספריהם ומאמריהם מבלי לשנות דבר – לא המחבר

כג

חיבורו על בעל התניא: משנתו העיונית של רבי שניאור זלמן (ארה"ק, תשל"ו). חיבור לשם קבלת תואר ד"ר לפילוסופי'.

תדפיס מאמרו: מתוך: בר אילן, ספר השנה, יג (ירושלים, תשל"ז) ע' 211.

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

כג

עצמו ולא ממלאי מקומו – בס' התניא, הרי זה שולל לגמרי, וזה גם היפך המדע בתכלית, לומר שהיתה בזה תורה אחת בשביל עצמו ותורה שונה מזו בשביל אחרים, וכיו"ב, שהרי המדובר לא בחקירה ועיון וכדומה, כי אם באמונה ותורה שקרא לה תורת אמת ומסר נפשו על כל נקודה וקוץ של תורה זו.

וזה שולל ג"כ, ובהחלטיות, כל שינוי בנקודות או בעניני תורה זו מעת שנכתבה ונדפסה בפעם הראשונה ובמשך השנים שלאחרי זה, שהרי כל איש ישר, על אכו"כ המוסר נפשו על שיטתו ואמונתו, לא יעלים ח"ו שינוי איזה שיהי, אפילו קל, בענין של אמונה ויסודי חיים והשקפת עולם. ובודאי ובודאי שלא יתחשב כלל וכלל שאולי יפגע בכבודו באם יודה שבפרט פלוני בא לידי החלטה שאינו מתאים וצריך לשנותו וכו'. וידוע סיפור חכמינו ז"ל בתורתנו (מל' הוראה) שכמה מגדולי ישראל, כשבאו לידי החלטה שצריך לשנות מה, אמרו „דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידיי“ (שבת סג, ב, ושם ניסמן). ובנוגע לענינו, הרי הדברים אמורים גם בנוגע לכל ממלאי מקומו, אשר שיטת חב"ד היתה להם לא רק תוצאה משקוי"ט בענין של חכמה בינה ודעת, אלא ועיקר ענין של אמונה פשוטה וביחד עם זה אמונה מוחלטת. ובודאי שלא יחשוד מישהו שבא במגע עם נשיאי חב"ד, ואפילו עם תלמידיהם, שהיו מעלימים ח"ו שצריך לשנות משהו באם היו באים להחלטה כזו.

ואחזור עוה"פ על התחלת מכתבי שאין הכתוב לעיל ענין של אמונה בגדלותו ובצדקותו של אדה"ז וממלאי מקומו, כי אם אפילו מי שאין לו כל שייכות וכל ידיעה ביהדות ובעניני, באם גישתו מדעית באמת, הרי זה מכריחו לגשת לכל הענין מיוסד על נקודות האמורות, ובנקודה העקרית, שכיון שהאמינו בכל פרט, ועל אכו"כ בענינים הכלליים, שבספריהם ושיטתו, הרי זה שולל גישה של תלמידי פלוני המפצלים את הענין ואומרים שחלק מתורתנו מיועד לחוג פלוני, ושונה מזו ההוראה לחוג שני, והוראה מיוחדת ליחידי סגולה, ושנשתנו הענינים מזמן לזמן, שהרי זה סילוף מוחלט מנקודת מדע, נוסף על העיקר שהוא היפך המציאות כמובן ופשוט לכל אלה שיודעים או ששמעו על פרטי חייהם של המחברים האמורים, וכיו"ב בכמה חוגים ביהדות, ובטח, להבדיל, גם בנוגע למחברים מאמינים של אומות העולם.

על פי מאמר חכמינו ז"ל אין צועקין על העבר, לכאורה מתעוררת

התמימי מהי כוונת מכתבי, ובפרט באריכות לפי ערך. אך תקותי שבהזדמנות הכי ראשונה, ולאחרי ההתבוננות בהכתוב לעיל אליבא דנפשי, ישתדל להאיר הענין מיוסד על הכתוב לעיל, שתקותי שגם הוא יווכח באמתיות הענין. ובפרט שכנ"ל אין זה שייך לחוג מיוחד בישראל, כי אם למדת הצדק והיושר בביאור שיטתו של איזה אדם שיהי. וגם ישתדל שיגיע תקון זה בכל מקום שהוא משער שהגיע חיבורו. וסוף סוף הלא מוכרח שיפסיקו לסלף דברי גדולי ישראל מפני טעמים שונים ומשונים, משונים גם מנקודת הצדק והיושר האנושי הפשוט. ובודאי לדכותי אין צורך בביאור נוסף, כיון שכנראה גם מחיבורו שכוונתו רצוי, אלא שהדריכהו בכיוון משונה.

ויהי רצון שתקון האמור יהי באופן שישפיע גם על אחרים, ובפרט על חבריו באסכולה האמורה, שלא יתרשמו משיעורים והטפות ברוח ה"משכילים" שבזמננו. ואין להאריך בדבר הפשוט.

ולקראת ימי החנוכה הבע"ל אחל למר ולאשר לו ימי חנוכה מאירים ומזהירים, מאירים בשמן זית זך וטהור ובאופן דמוסיף והולך אור. בכבוד ובברכה.

כד

ב"ה, י"ז כסלו, תשל"ז
ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ צנמ"ס כו'
מו"ה שלמה יוסף שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' מיום הגאולה יו"ד כסלו (והקודמיו),

ודבר בעתו —

מוסיף והולך: שבת כא, ב.

כד

מצילום האגרת.

מו"ה שלמה יוסף: זויז. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ל אגרת יא'תקטז, ובהנמנן בהערות שם.

כה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בין גאולה (יו"ד כסלו) לגאולה (יט"כ).

והפיינ שבמכי יקראו בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

בכבוד ובברכה לעריכת יום הולדתו וחגיגתו בד"ת וכו'
ביתר שאת וביתר עז מאשר בעבר,

והציווי להעלות בקודש, בד"ת ומנהגי ישראל שתורה
הם, הי"ז ג"כ נתינת כח, וכל הנותן בעין יפה נותן –

וכן יוסיף ויעלה בשנים יבואו

ובברכה לאויו"ש טובות

ומקרא מלא דיבר הכתוב – בקאפיטל דילי: אורך
ימים אשביעהו ואראהו בישועתי,

ובברכת חג הגאולה וחנוכה מאיר

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

כמובן, צודק בהערותו ע"ד הפרטיות וכו' שבסי' הערכים דחב"ד,
וכמה פעמים עוררתי עד"ז את העורכים שיי (ועוד ידי נטוי) – ולעי"ע
פעלה במקצת. וקשה אָפהאַלטן פון קאַכן זיך אין חסידות, קשה "גם"
להמגביל.

עיקר טעם הערתי הנ"ל – שעיקר כוונת סי' הערכים הוא בכדי
להגדיל הפצת המעינות חוצה, ועוד וג"ז עיקר – עיכוב ההו"ל עי"ז לעידן
ועידנים. וק"ל.

להעלות בקודש: ברכות כה, א. וש"נ.

נתינת כח: ראה במדב"ר פי"ב, ג.

וכל הנותן בעין יפה נותן: ב"ב נג, א. וש"נ.

בקאפיטל דילי: תהלים צא, טז.

ע"ד הפרטיות: שמפרטים הערכים ביותר.

וקשה .. להמגביל: קשה להעורכים (ה"ר יואל כהן) וקשה גם להמגביל (הרבי).

כה

ב"ה, י"ג טבת, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אלכסנדר שי' זרחין

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מיום ה' בטבת עם המצורף אליו.
כיון שעל האדם לעשות בדרך הטבע, בטח יש לו עו"ד מומחה בנוגע
התביעות שלו.

לתוכן מכתבו אודות הפקת אוצרות הטמונים בנחלת אבותינו, לעת
עתה אינני רואה אפשריות להשפיע מכאן על קובעי הקו בשטח זה
בארצנו הק', שהרי אין זה דומה להשפעה על אדם הדר בארה"ב להשקיע
ממונו ביסוד מפעל פלוני או פלוני באה"ק. עכ"פ, כיון שהעיר תשומת לבי
בזה, אתבונן בזה, באם תהי' הזדמנות מתאימה. וידוע המאמר מה
שיעשה הזמן לא יעשה השכל.

היות וכל ענין בהשגחה פרטית, ועוד לפני כמה וכמה זמן קראתי
על דבר התלאות וההרפתקאות שעברו עליו כשהעתיק ממדינתנו מלפנים
לאה"ק, וגם אחר כך בנוגע תביעותיו וכו', ארשה להעיר בהתאם להוראת
ימי החנוכה, שתחילתו של חודש זה נעוץ בהם, שלכל יהודי ניתנו הכוחות
לסדר חייו על פי הוראות תורתנו, **תורת חיים**, הוראה בחיים, וביחד עם זה
תורת אמת, ולהתגבר על כל קושיים באם יימצאו בדרכו זו. ואם תמצא לומר
הרי מר מופת חי לזה, שהרי יצא ממדינה ההיא ומהמשטר ההוא וכו'.
ואם תמצא לומר הרי זה גם כן מענין מפעלו העקרי להפוך מים שאינם
ראויים לשתיית בני אדם למים מתוקים. והרמז בזה – להפוך הענינים
בעולם שאינם ראויים להנהגת **בני אדם**, לטובים ומועילים, כמים מתוקים
ראויים לשתי' ולהשיב נפש עיפה. ובודאי אין צורך בתוספת ביאור בזה,

כה

מר אלכסנדר שי' זרחין: ממציא שיטת התפלת מי הים. בשנת תשכ"א הקים חברת מתקנים
להתפלה, בשותפות עם הממשל. ואפשר שזה קשור לנושא התביעות שלו הנזכרות לקמן.

כשהעתיק ממדינתנו מלפנים לאה"ק: בשנת תש"ז.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

כי אם להביע תקותי אשר גם בזה ישתדל במרץ וללא ליאות. ויהי רצון שיצליח בהאמור בהצלחה נראית וניכרת, וזכות הרבים מסייעתו.

בכבוד ובברכה.

כו

ב"ה, י"ז טבת, ה'תשל"ז

ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר נפתלי ש"י רב סרן מנדלוביץ

סגן מפקד יחידה ד.צ. 1381 צה"ל

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מ-22 דצמבר, ורב תודות לו עבור שימת לבו להודיעני מהתרשמותו ושל חבריו מבקורם של אנשי חב"ד ביחידתו, בקשר עם „מבצע חנוכה“, ומההתעוררות הרוחנית הנגרמת על ידי פעולה זו וכו'.

ותקותי חזקה אשר בהתאם למאמר חכמינו ז"ל אשר המעשה הוא העיקר, תתבטא התעוררות זו במעשה בפועל, כלומר בהנהגה בחיי היום יום על פי הוראות תורתנו, **תורת חיים** ומצותי עליהן נאמר **וחי בהם**, חיים הראויים לשמם וראויים לעם ישראל חי.

ואם בכל אחד ואחת מישראל הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה באלה העומדים על המשמר להגן על עמנו וארצנו, אשר ארץ הקודש ייקרא לה בפי כל עמי תבל, עלי' התורה מעידה שהיא „ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה“.

ויהי רצון אשר כהוראת ימי החנוכה, שנקודתם הפצת נר מצוה ותורה אור באופן דמוסיף והולך, יהא רישומו של הביקור האמור ניכר, וכאמור במעשה בפועל, באופן האמור, שערכי היהדות, תורה ומצותי,

כו

המעשה הוא העיקר: **אבות פ"א מ"ז**.

תורת חיים: **נוסח התפלה (ברכת שים שלום)**.

וחי בהם: **אחרי ית, ה**.

ארץ .. אחרית שנה: **עקב יא, יב**.

נר מצוה ותורה אור: **משלי ו, כג**.

דמוסיף והולך: **שבת כא, ב**.

יאירו חייהם הלוך ואור, ויהיו דוגמא מזהירה לכל רואיהם, עד קיום היעוד ונתתי שלום בארץ גוי וחרב לא תעבור בארצכם וגוי. בכבוד ובברכה.

כז

[תחלת שבט ה'תשל"ז]

ותהא בשעטומו"צ בכל.

אזכיר על הציון.

הזהירו חז"ל **ובכ"מ** שלא לעורר אפשריות דקנאה, תמהון וכיו"ב. ובפרט כשמדובר בהתחלת בנין ע"ע וכו'. **וק"ל**.

כח

[אחרי יו"ד שבט ה'תשל"ז]

ה"ז היפך האפשרי במצב דדינא דמלכותא דעתה כאן!

כט

ב"ה, ערב ש"ק מברכים ניסן, ה'תשל"ז ברוקליון, נ.י.

לכבוד הרב משה שי' תנעמי

רכסים — כפר חסידים ת.ד. 8

שלום וברכה!

בעתו נתקבל מכתבו נדון בעיית ההפלות, ר"ל.

מובן שקראתי מכתב כת"ר בשימת לב הראוי, ובקריאה ראשונה

ונתתי שלום בארץ גוי וחרב לא תעבור בארצכם: בחוקותי כו, ו.

כז

מהעתיקה, מענה למכתב מהרמ"מ ברוק, בתחלת שבט ה'תשל"ז, בו ביקש שהרבי יסדר קידושין לבנו הרלו"צ, שנקרא על שם אביו של הרבי. הזהירו חז"ל: ראה שבת י, ב.

כח

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת הנהלת מוסד חינוך בית רבקה לבנות (בהמשך לשיחת יו"ד שבט תשל"ז (לקו"ש חט"ז ע' 146), אשר למרות שע"פ חוקי המדינה צריך ללמוד גם לימודי חול, צריכה להיות ההשתדלות להרבות בלימודי קודש), האם כדאי לסדר לימודי קודש בלי לימודי חול.

כט

בעיית ההפלות: ראה לעיל חכ"ו אגרת ט'תשטז (ריש ע' קסט).

איני רואה מה אוכל לעשות עוד בזה, נוסף על מה שעשיתי אף שלא בגלוי, ונוסף על הכרוזים והקריאות של כו"כ גדולי ישראל. אף על פי כן אתענין עוד בזה.

להצעתו שיעשו ועדה לבוא בדברים עם הועדות הקיימות וכו', צריך עיון גדול אם כדאי לפצל התעמולה בועדות שונות, כיון שיש כבר כמה ועדות העוסקות בבעי' זו משך זמן.

ההשי"ת יגדור פרצות עמו ישראל בכל מקום שהם, ובקרוב ממש נזכה לקיום היעוד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובנערינו ובזקננו נלך בבנינו ובבנותינו, בגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו בקרוב ממש.

בכבוד ובברכה לחג הפסח כשר ושמח ולבשורות טובות.

ל

ב"ה, כ"ה ניסן, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' ניסן שהגיעני באיחור זמן רב, בו כותב אודות בעיות העומדות על הפרק באה"ק ת"ו, ובעיקר:

א. במשטר הדמוקרטי אשר באה"ק, האם אפשר להתאימו להוראות התורה והלכותי'.

מובן שכיון שתורתנו, הנקראת תורת־חיים, כלומר הוראה בחיים, נתונה מאת ה' היודע עתידות, הרי פשוט שבתורה עצמה יש פתרון והוראה גם לשאלה זו, ולא צריך לזה חיפוש גדול, ואפילו לא חיפוש סתם. ודעת לנבון נקל שעניני התורה ומצותי' לא תלויים בהצבעת בשר ודם ולא נתונים להכרעה ברוב קולות, ובלשון הרמב"ם, "זאת התורה לא

כימי .. נפלאות: מיכה ז, טו.
ובנערינו .. ובבנותינו: בא י, ט.

ל

מהעתק המזכירות.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).
ובלשון הרמב"ם: עיקר הט' מי"ג עקרים.

תהא מוחלפת", וחיוב קיום מצותי בתוקפו עומד כמו שהי' במעמד הר סיני ובזמן שבית המקדש הי' קיים ועד סוף כל הדורות.

ב. בקשר לעמדתי בנוגע החזרת השטחים.

גם בזה ישנה הוראה ברורה בתורה, תורת חיים. ובהקדם אשר יסוד בתורתנו שפיקוח נפש דוחה הכל. וכמו שבעניני רפואה השאלה באיזו דרך יתרפא האדם ומה יזיק לו רק רופא מומחה מחליט בזה, ועל יסוד דעת הרופא הרב פוסק שמפני פיקוח נפש צריך לעשות כהוראת הרופא, ואין הרופא פוסק דינים, כן הוא בנידון דידן.

פשוט שבעניני בטחון של הדרים בארץ ישראל המומחים הם אנשי הצבא ולא אנשי הפוליטיקה. ודעת כל אנשי הצבא היא אשר מנקודת המבט של בטחון ופיקוח נפש, החזרת שעל אחד מארצנו מגדילה הסכנה לכמה וכמה נפשות מישראל ח"ו.

על פי זה מובן, שמה שלא יהיו החישובים הפוליטיים והכלכליים וכיו"ב, פקוח נפש דוחה אותם על פי דין תורה. ולכן גם בזה לא שייך לומר שהמצב משתנה באם המשטר הוא דמוקרטי או אינו דמוקרטי.

ומדגיש אני עוה"פ אשר המומחים בענינים צבאיים דעתם אחידה כנ"ל, אלא שאחדים מהם, מתי מספר, הוסיפו שמפני היחסים עם מדינה פלונית יש להחזיר שטחים מסויימים אף שתגדל הסכנה על ידי כך.

ג. לסיום מכתבו, אם יש לוותר על שטחים **תמורת שלום אמתי** (ההדגשה של מר), הרי כשמדברים בגלוי לב עם מישהו, הן הפוליטיקאים והן אנשי הצבא, איש מהם אינו מאמין שהצד השני מוכן לשלום אמתי, אפילו באם יחתום על כל מיני חוזה בתוספת גרנטיות מכ"כ מדינות, ולא האמינו בזה לאחרי המלחמה הנקראת מלחמת סיני, ומלחמת ששת הימים. וכפי שהוכיח הנסיון שבמשך היממה הראשונה הפיר הצד השני את התנאים, אלא שמפני טעמים דיפלומטיים, ובלשון עדינה יחסים בינלאומיים, קראו לזה שלום זמני והפסק זמני וכל שאר התוארים היפים שאינם משנים מאומה בנוגע למציאות, וכנ"ל כפי שראו בפועל במשך זמן קצר לאחר חתימת החוזה.

ד. מובן שיש להאריך בזה עוד הרבה והרבה, אבל גם האמור יספיק

לעמדתי בנוגע החזרת השטחים: ראה גם לעיל חכ"ו אגרת ט'תריג. לקו"ש חט"ו ע' 489 ואילך (כמה אגרות בנושא זה משנת תשל"ח). ס' קראתי ואין עונה (ליקוט אגרות ושיחות בנושא זה).

לא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בכדי לברר נקודת ההלכה, אף שכמובן ידוע לי שכמה רבנים לא רצו לחוות דעה בזה, ואחדים מהם קבלו דעת הפוליטיקאים, ואין עומדים בקשר הדוק עם אנשי הצבא עד כדי כך שישמעו דעתם ברורה ואחידה מבלי יוצא מן הכלל.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ולכאורה ההתכתבות בינינו בנוגע להחזרת השטחים ספק אם תשפיע על מהלך הענינים, יש לומר שבאה בכדי לתת לי ההזדמנות להביע תקותי, שבודאי עושה כל התלוי בו להפצת היהדות האמתית בכל מקום שידו מגעת, ובאופן ד"מעלין בקדש", זאת אומרת שאם אתמול עשה בזה כל האפשר בשלמותו, עדיין יש כר נרחב להוסיף בזה היום ומחר ומחרתים, כיון שכל עניני התורה ומצותי אינסופיים הם, להיותם קשורים בהקב"ה שהוא אין־סוף. והתקוה מתחזקת בקראי בהתחלת מכתבו על דבר גזע צור מחצבתו מרבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשלחן ערוך (פוסק בנגלה דתורה).

בכבוד ובברכה.

לא

ב"ה, י' אייר תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... לפלא גדול שאלתו — היקבל משרה שיעבוד בה גם בשווי"ט — איסור סקילה ר"ל, מזיק לבטחון אה"ק, כמפורש בקרא ועוד.

בברכה

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מהנכון אשר יבדקו את התפלין שלו, וכן המוזוות שבדירתו, שתהיינה כולן כשרות כדין.

ד"מעלין בקדש": ברכות כח, א. וש"נ.

לא

היקבל משרה: בכור הגרעיני בדימונה, הכוללת עבודה בשבת פעם בחודש.
כמפורש בקרא: תשא לא, יד. יחזקאל כב, כו. שבת לג, א. קיט, ב. לעיל ח"ג אגרת ד'תקצו.

לב

[כ' סיון, ה'תשל"ז]

יקחו עמהם – בהאורון – סידור תהלים ותניא, וגם צדקה פושקע.
ועיקר – יחליטו בתוקף להזהר באה"ק (גם) במצות התלויות בארץ,
ותהא נסיעתם באורון רצוא ושוב – בשעה טובה ומוצלחת.
אזכיר על הציון.

לג

ב"ה, בדרי"ח תמוז, תשל"ז
ברוקלין

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"מ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה חיים יעקב שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מעש"ק נשא,

פשוט שכל תלמידי/ות מוסדות חינוך דחב"ד צ"ל נשמעים/ות לכל
הוראות ההנהלה, כמבואר גם בשיחות רבותינו נשיאינו, **וכמפורסם**.
לאידך גיסא – על ההנהלה חלים כללי **חז"ל** אין גוזרים גזירה על
הציבור שאין רוב הציבור יכול לעמוד בה, מוטב שיהיו שוגגים ולא יהיו
מזידים.

עד"ז? בנוגע לבית רבקה שבהנהלת כת"ר שי' – ובהביא בחשבון
שהתלמידות ת"י יודעות ההנהגה בשאר בי"ס „בית רבקה": שבאה"ק,
מאנטרעאל וכו' (ועד"ז – בבי"ס החב"דיים לבנים) – בנוגע לביקור כאן
(בתשרי וכיו"ב), בחירת בא"כ לבקר כאן (ע"י גורל, או באופן אחר) ועוד
כיו"ב – צ"ע אם יוכלו להסבירן שבנוגע אליהן צ"ל אחרת, ואם תוכלנה

לב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מה-6 ביוני.

לג

מהעתק המזכירות, מוגה בכתי"ק.

מו"ה חיים יעקב: שלאמע. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ל אגרת יא'שז, ובהנמסן בהערות שם.
אין .. לעמוד בה: ב"ק עט, ב.
מוטב .. מזידים: ביצה ל, א.

ב"ה עש"ק נשא ה'תשל"ז
 בית מדרש לאורות "בית רבקה"
 בנשיאות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש רבי מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א

INSTITUT SUPERIEUR CULTUREL D'HEBREU BETH RIVKAH
 pour la Formation de Professeurs
 43-49, rue Raymond-Poincaré, 91330 Yerres - ☎ 925 17.85

Directeur :
 Le Rabbin J. SCHLAMME

Nouveau Numéro 9481785

Verres, le 27 Mai 1977

Rabbi Menachem M. Schneerson
 The Lubavitcher Rabbi
 770 Eastern Parkway
 BROOKLYN N.Y. 11213 (U.S.A.)

Handwritten notes in Hebrew:
 גמ'מ'ן ית' ע'ק
 ד'א'ע'ם א'ת'מ' א'י'ז
 ח'י'נ'ם ל'ה'ל'פ' (ל' נ'א'ע'י'ם) א'ת' ה'ז'ו'מ'ת'
 ה'ת'מ'ל'ה, כ'א'ק'ו'א'ר א'ת' ל'ט'ו'ת' ל'ד'ו'ת'
 (א'י'ז'ו'ן) ו'כ'א'ר'ו'ס'ת'
 א'י'ז'ו'ר' ל'י'ס'ת' ע'ל' ע'ת' ה'ת'מ'ל'ה ח'ת'מ'ת' ל'י'ז'ו'ן
 א'ז'ת' א'י'ת' א'ת' א'ת'מ'ל'ת' א'ת' י'ת'ו' א'ת' י'ת'ו'ן

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בהגיעי ב"ה חדר הביתה, רצוני ראשיה כל
 יהודה בכפלים לכ"ק אדמו"ר שליט"א עברו כל הקירוב וההתענינות
 שזיכה אותי בהיותי מסופף בצל הצרותיו ק'
 ובקשר להתענינות שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
 להראות לעניני הבנין החדש והתנועת הבית שלו, מוצא אני לנכון
 לשלוח בזה העתק מסכת המהינטער שיכון ווייל שמצאתי פה היום
 האמת אגיד, שכונתה צנשיעתי לחצרות קודש
 היהת כפולה, מצד אחד עברו ג' שנים מעת בעקורי הקודש, וזה ש'
 שנים שבאתי לאחריו כל ג' שנים, מצד השני הצטרפו במשך הזמן
 וגם ע"י הכניסה לבנין החדש כמה וכמה שאלות שקשה להעלות על
 הכתב, וחשבתי שביהירות תותן לי אפשרות להציג לפני כ"ק
 אדמו"ר שליט"א, עם כמה רעיונות לפשרן ולפתורן, ותקותי היהת
 לקבל הדרכה לבחירת האמצעים היותר רצויים בעיני כ"ק אדמו"ר
 שליט"א.

Vertical handwritten notes on the right margin:
 א'ת' ה'ת'מ'ל'ה ח'ת'מ'ת' ל'י'ז'ו'ן
 א'ז'ת' א'י'ת' א'ת' א'ת'מ'ל'ת' א'ת' י'ת'ו' א'ת' י'ת'ו'ן
 א'ת' ה'ת'מ'ל'ה ח'ת'מ'ת' ל'י'ז'ו'ן
 א'ז'ת' א'י'ת' א'ת' א'ת'מ'ל'ת' א'ת' י'ת'ו' א'ת' י'ת'ו'ן

ב"ה, בדר"ה החדש השלישי
 ברובלין
 הר"ב חו"ה א"ה נר"ם יוסף ב"ב
 בו"ה חיים יעקב ט"ו
 שלום וברכה!
 נמנעה לכבוד עש"ק נשא,
 שטוס שקל למדינת/ת, סמכיות מייבוק דת"י ג"ל סמכיות/ת לכל
 התראות הסתלקות, כמבוי"ט סמכיות רבויכני נטישינו, וסמכיות.
 לשיירי גימט - על הנחלה חלים כולל ת"ל שזי בודרים גימט
 על התיבור שאין רוב התיבור יכול לעמוד בת, מוטב טיהור סמכיות
 ולע אהיו מדידים.
 ע"ז נכונע לבי"ר סמכיותל כה"ר ט"ו - ונחכאי כמסגון סמכיות
 ח"י וירקנת תנובת כשור ג"ל"ס "בית רבקה" וסמכיות, סמכיותל וסכ"י
 (וקר"ז - בג"ב סמכיותל סמכיות) - סמכיותל סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות
 מחירה בא-כח לכפר סמכיות (ק"י גימט, או באוטו אחר) קודם כיו"ב - ג"ע
 סמ ויכלו להסביר סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות
 ולכן, לכבוד, טוב יותר - סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות סמכיות
 כח"י ובסמכיות, יאל כיתור אשקן ונחש יצילנות.

לעמוד בזה. ולכן, לכאורה, טוב יותר – שיהי הנ"ל לא רק בשוגג אלא אדרבא, בהדרכת כת"ר ובהנהלתו. ואל בינתו אשען והשם יצליחו. בכבוד ובברכה להצלחה בעבודת הקודש.

נ.ב. מצו"ב מכתב לתלמידות הסמינר ת"י (להבית רבקה נשלח בפ"ע).

לד

[וי תמוז ה'תשל"ז]

הציע ליו"ח שי' להו"ל (לאחר שיפור כמתאים לענין הנדפס).

לה

ב"ה, ח' תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

מרת ר. ליפשיץ תחי

ברכה ושלוש!

מאשר אני בזה קבלת מכתבה וספר השירים „ממך – אליך אברח". ות"ח על שימת לבבה.

ודבר בעתו, שנתקבל בסמיכות לחג הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביי"ב-י"ג תמוז, שהשנה היא שנת החמשים למאסרו וגאולתו עקב פעולותיו בחרף נפש ממש להחזקת והפצת היהדות במדינה ההיא, שפירותי ופירי פירותי ניכרים גם היום, יובל שנים לאחרי זה.

והרי מכל ענין צריך ללמוד הוראה למעשה, ואחת הנקודות שבזה, שכשיהודי מחליט באמת לעשות להפצת היהדות האמתית, התורה ומצותי בחיי היום-יום, מובטח לו שהי' עוזרו ומצליח בזה יותר מן

לד

נדפסה ב„עבודת הקודש" ע' נה.

בקיץ תשל"ג שלח רשד"ב לוי"ן לרבי צילום זכרונותיו של אביו זקנו ה"ר מאיר ע"ה גורקאָוו. בו' תמוז תשל"ז כתב אליו הרבי כמועתק כאן. במשך הקיץ הוכן הספר ונדפס בשמו „ספר הזכרונות – דברי הימים" (נ.י. תשל"ז).

לה

במדינה ההיא: ברוסיא.

המשוער. ואף על פי שמי ידמה לאישיות שכמותו, אבל לאחרי שהראה דוגמא חיי' וסלל הדרך בודאי שכל אחד ואחת יכולים לפעול רבות, כל או"א בסביבתם, ובפרט שהנסיונות והקושיים קלים באין ערוך לגבי אלה שהיי' צריך להתגבר עליהם בעל הגאולה.

ואם דיבור ודוגמא חיי' הם מהדרכים הכי טובים לפעול בזה, על אחת כמה וכמה מי שחננו ה' בכשרונות מיוחדים להו"ל דברים שבדפוס שהשפעתם מגעת לחוג יותר נרחב.

תקותי חזקה, ובפרט על פי הוראת חכמינו ז"ל שהיא גם נתינת כח – „מעלין בקודש“, שלא מסתפקת בהשגים שעד עתה, אפילו אם גדולים הם, הן בנוגע לעצמה והן בנוגע לאחרים, ומוסיפה בזה, והמעשה הוא העיקר, כלומר להשפיע באופן שלא ישארו הדברים ברגש שבלב, ואפילו לא במחשבה ודיבור, אלא במעשה בפועל, קיום המצוות בחיי היום-יום, וכבר אמרו חכמינו אין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה להצלחה בכל האמור ולמילוי משאלות לבבה לטובה.

לו

ב"ה, ח' תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

זה עתה נתקבל מכתבה, שכנראה הגיע לכאן בדואר רגיל, ובו כותבת ראשי-פרקים מחיי.

וכיון שיש כמה פרטים הדורשים בירור, ובחלקם בנוגע גם למצבה מנקודת השלחן-ערוך – דיני תורתנו תורת חיים („הוראה בחיים“) ותורת אמת – הרי בהקדם צריכה לדבר עם רב אורתודוקסי בסביבתה ולספר לו כל הפרטים שכותבת, ויותר, כפי שהרב ירצה לדעת, ובפרט בנוגע פגישותי עם אחרים קודם נשואי, בכדי לברר אם היי' שם איזו

נתינת כח: ראה במדב"ר פי"ב, ג.

„מעלין בקודש“: ברכות כח, א. וש"ב.

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

אין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

לו

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

הבטחה או התחייבות וכו', ואזי יורה לה הרב מה יש לה לעשות בזה. ומובן שרב מחוייב על פי השלחן־ערוך לנהל עניינים כאלה בסודיות, שלכן יכולה לספר לו כל הפרטים בגלוי לב.

ויהי רצון מה' ית' המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית והוא עצם הטוב וטבע הטוב להטיב, שיהי טוב אצלה וכל משפחתה בטוב אמת, היינו על פי התורה, וכן גם בגשמיות בכל המצטרך.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

נ.ב. במזכירות לא כותבים צרפתית, אבל גם להבא תוכל לכתוב לי צרפתית, ותודיע באיזו שפה נוח לה יותר לקבל המענה, בלשון הקודש, אידיש או אנגלית.

לז

ב"ה, י' תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו (מ'6/6), ולאחרי בקשת סליחתו, אבוא בהערות אחדות.

במה שכותב שאינו דתי בפועל, כלומר בנוגע לקיום מצוות מעשיות, הרי על פי תורתנו, תורת אמת, שהיא אומרת את האמת בכל ענין, אין יהודי שאינו דתי, ובלשון אדמו"ר הזקן, בעל התניא (פוסק בפנימיות התורה) והשלחן־ערוך (פוסק בנגלה דתורה): „יהודי אינו יכול וגם אינו רוצה להיות נפרד מהקב"ה". ועד כדי כך, שכמה פסקי הלכה למעשה בכמה ענינים בנויים על יסוד זה.

וטבע הטוב להטיב: ע"ח שער א ענף ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. תניא שעה"ה א פ"ד.

לז

מהעתק המזכירות.

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

יהודי אינו .. נפרד מהקב"ה: ראה אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ד אגרת א'מד (ע' שפד, נעתק ב"היום יום" כה תמוז). א'תקטו (ע' תקמו, נעתק ב"היום יום" כא סיון).

ונקודת ההלכה בזה היא, שכשיהודי אומר שאינו רוצה לקיים מצוה שההלכה דורשת שתיעשה ברצון, ובית־דין כופין אותו, „עד שיאמר רוצה אני“, הרי לכאורה מה זה מועיל, אבל ההלכה אומרת שזה רצון אמתי. והביאור בזה הוא שמה שאמר רגע קודם שאינו רוצה, לא הי' זה רצונו האמתי, כי אם רצון מדומה שבא לו בהשפעה זרה מהחוץ המהווה שכבה חיצונית המכסה על רצונו האמתי הקשור עם עצמיותו מצד נשמתו שהיא חלק אלונה ממעל ממש והיא תמיד באמנה אתו.

הערה ב. במה שכותב שהוא יודע הי', ואולי אף אוהב הי' – הרי גם בזה צריך להיות התיקון שעינו טובה בשל אחרים ומשתדל עד כמה שתלוי בו לעזור לאחרים לגלות הכרה זו, שהיא ג"כ אמתית כנ"ל. וההשתדלות בזה צריכה להיות כמובן על פי דרך התורה, דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום. וחזקה שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם.

קישור שתי ההערות האמורות יחד – ובזה מענה לשאלתו מה מקומו ותכליתו בחיים – הוא אשר כמו שהוא בכללות, שבכדי ששכל האדם יפעול במילואו ובשלימותו צריך האדם להיות במצב מתאים, שהגוף לא יבלבל על ידי רעבון וצמאון וכיו"ב, אף שלפעמים, באופן יוצא מן הכלל, גם במצב כזה יכול למצוא פתרון המתאים – על אחת כמה וכמה שבענינים הנוגעים לנשמה, שהנשמה צריכה להיות באופן מתאים, שלא תהי' רעה וצמאה, ובלשון הנביא „הוי כל צמא לכו למים“ גוי, „לכו שברו ואכולו“ גוי, ואומר „לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר הי“.

בסגנון אחר: ההתחלה צריכה להיות קיום המצוות בפועל, שהעיקר הוא המעשה, שהתורה ומצותי הן מזון הנשמה, וכשהנשמה בריאה אז גם חלק החב"ד (חכמה בינה דעת) שלה, כלומר ההבנה וההשגה באופן המתאים, וסוף סוף סרים הבלבולים והספקות.

ופשיטא שאין יסוד לטענה שעד עתה היתה ההנהגה באופן אחר,

ונקודת ההלכה בזה היא: ראה רמב"ם הל' גירושין פ"ב ה"כ.

חלק אלונה ממעל ממש: תניא רפ"ב.

תמיד באמנה אתו: תניא ספכ"ד.

דרכי' .. שלום: משלי ג, יז.

וחזקה .. הלב: מאמר רו"ל הובא בספר הישר לרבנו תם שער י"ג ובשל"ה שער האותיות.

הוי כל צמא .. ואכולו: ישעי' נה, א.

לא רעב .. דבר הי': עמוס ח, יא.

שהעיקר הוא המעשה: אבות פ"א מ"ז.

שהתורה ומצותי הן מזון הנשמה: ראה תניא פ"ה.

כי הנהגה בלתי מתאימה לא נעשית מתאימה על ידי ההרגל בה. ואם השנוי קשור בקושיים ודורש מאמצים, הרי בכלל כל דברי ימי עמנו, עם ישראל, בנויים על אי־התחשבות בקושיים שבעולם, ובלשון המורגל – בהעלם וההסתר של העולם עצמו, ועד ש„בשעתא חדא וברגעא חדא” יכול האדם להפוך את עצמו מן הקצה אל הקצה (פירוש „שעתא חדא” – „מיט איין קער”, בתנועה אחת, מלשון **שעה**).

ובנידון זה, הרי מודגש בכמה מקורות ש„תשובה” גם פירוש הפשוט של המלה אינו כמו בלשונות אומות העולם Repentance וכדומה (שפירושו „חרטה”) כי אם **שיבה** אל העצם ואל הפנימיות שלו על ידי הסרת השכבות הזרות המכסות עליהן, כנ”ל.

ובזה ג”כ המענה לשאלתו מהי דרכו בחיים וכו’, אשר כאמור למעלה, ענינו להשתדל לעזור לכאוי”א בסביבתו למצוא דרכם בחיים, ובכנ”ל בהדגשה על המעשה בפועל, על פי תורת חיים ותורת אמת, שעל ידי כך ישים קץ לגלגול נפשו, כלשונו, וימצא סיפוק נפשי ומנוחת הנפש.

עוד נקודה להוסיף. כיון שהנהגה האמורה היא סוף סוף בגדר של „לא ידח ממנו נידח”, וכל אחד ואחת סוף סוף שיבואו לזה ויתנהגו כך, הרי יפה שעה אחת קודם. ואם דבר זה עולה לו בקושי, ידוע מאמר חכמינו ז”ל, וגם מובן ופשוט, שאין הקב”ה מבקש לפי כוחו הוא, אלא לפי כוחו של האדם; נמצא שזה גופא שיש קושיים הוכחה שניתנו לו הכוחות להתגבר עליהם.

[בדרך אגב, זהו ג”כ מהוראות ימים אלו, ימי הגאולה די”ב־י”ג תמוז של כ”ק מו”ח אדמו”ר, שהשנה היא שנת החמשים לגאולתו ממאסרו במדינה ההיא אחרי שבע שנים רצופות של מלחמה נגד ממשלה

בהעלם וההסתר של העולם: ראה לקו”ת שלח לו, ד. ובכ”מ.

ש„בשעתא חדא וברגעא חדא”: זהו ח”א קכט, סע”א ואילך.

„מיט איין קער”: סה”מ תרל”ו ח”ב ע’ שמז. תרנ”ד ע’ שכט. תרצ”ג ע’ תקמג. וראה לקו”ת **דרושים לר”ה סא, רע”א. ועוד.**

מלשון שעה: **בראשית ד, ה.**

ש„תשובה” .. בלשונות אומות העולם: ראה גם לקו”ש ח”ב ע’ 409.

תורת חיים: **נוסח התפלה (ברכת שים שלום).**

לא ידח ממנו נידח: **שמואל־ב יד, יד.**

מאמר חכמינו ז”ל: **במדב”ר פי”ב, ג.**

במדינה ההיא: **ברוסיא.**

שבע שנים: **תר”פ־תרפ”ז.**

אדירה ומשטר רודני שהשתלט על מאתים מליונים אנשים וביקש לעקור כל ענין של דת, וכ"ק מו"ח אדמו"ר הכריז גלוי שבעניני יהדות אין להם דיעה בנוגע אליו, ולא רק בנוגע לעצמו אלא גם בנוגע פעילותו להפיץ היהדות בקרב בני ישראל בכל מקום שידו מגעת, ובפרט בחינוך ילדי ישראל. ועשה כן בפועל, על אף האיומים והרדיפות, ובעקביות ובתקיפות ובמסירת נפש ממש, וסוף סוף היתה ידו על העליונה ונשתחרר ממאסרו ויצא בשלום. ואשר להצלחת פעולותיו האמורות, הרי גם עכשו, יובל שנים לאחרי זה, נראים הפירות ופירי פירות בהיוצאים מאחורי מסך הברזל, אבות ובנים ובני בנים, ששמרו על הגחלת במסירת נפש אמתית, וכמה וכמה מהם עדין שומרים אותה, הודות להשפעת פעולותיו האמורות.

ואם הדברים אמורים בכל מקום, על אחת כמה וכמה בארץ אשר „ארץ הקודש” תיקרא בפי כל עם ולשון, והתורה מעידה עליה שהיא „ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה”. הרי מכל שכן וק"ו שמחובתו וזכותו של כל אחד ואחת הדרים בה להפיץ תורת חיים, הוראה בחיים, בכל מקום שידם מגעת, והוא בכלל – מתחיל מעצמו שיהי' דוגמא חי' בכל זה. ובודאי אשר יהודי הדר בארצנו הקדושה מלומד באתגרים ואינו מתחשב בהם, שהרי סו"ס עצם קיום כל הארץ הוא אתגר הכי גדול.

כבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור.

לח

ב"ה, י"ח תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור
הרב אברהם שי' רובין
חבר הרבנות הראשית רחובות

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מיום ז' בתמוז, ות"ח על הקורת רוח שגרם בכותבו מהשתתפותו במבצעים מסויימים שעוסקים בהם אנ"ש שי' במחנה הטי'. ואף שמפרט רק מבצע מזוזה ומבצע כשרות, אבל בודאי שמשתף פעולה גם בשאר המבצעים ככל יכולתו ויותר – על פי פתגם

כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהשתא מלאו חמשים שנה לחג הגאולה שלו ביי"ב־י"ג תמוז, ושמכתב כת"ר הגיע בסמיכות לזה: שכשיהודי מחליט לעשות בעניני תורה ומצותי יותר מיכלתו בהוה, הקב"ה מצרף מחשבה טובה זו (שיוכל לקיימה) למעשה.

והשי"ת יצליח את כת"ר בכל עניניו, כולל ג"כ הפצת הלכות הכשרות ככל האפשרי, ובפרט בין אלו הפועלים במבצע הכשרות, וזכות הרבים מסייעת ומוסיפה ג"כ בברכות ה' בכל המצטרך בגו"ר גם יחד. בכבוד ובברכה.

לט

ב"ה, י"ח תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"מ עוסק בצרכי צבור
הרב חיים שי' חדד
לוד

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מיום ח' בתמוז, בקשת ברכה פ"נ, שייקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון. ויהי רצון שיבשר טוב בתוכנו. ובודאי לדכותי למותר להדגיש שבהפצת היהדות, התורה ומצותי, ככל שעושים ומעשים בזה עוד יש מקום להוספה בזה, שהרי אינסופיים הם כיון שקשורים בהקב"ה שהוא א"ס. ואם בכאו"א הדברים אמורים, על אחת כמה רב בעדתו ובארצנו הק' בפרט.

והזמן גרמא שנתקבל מכתבו בימי הגאולה דיי"ב־י"ג תמוז של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהשתא מלאו יובל שנים לגאולתו, אשר פרשת מאסרו וגאולתו בודאי ידועה לכת"ר.

בכבוד ובברכה למילוי משאלות לבבו לטובה ולבשורות טובות בכל האמור.

לח

פתגם .. יותר מיכלתו: ראה אגרות־קודש שלו ח"ח נספח לאגרת ביתקצו. לעיל ח"ז אגרת א'תתקצד. ובכ"מ.

מצרף .. למעשה: קידושין מ, א.

מ

ב"ה, כי תמוז תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

... נ.ב. לכתבו ע"ד המקוה בעירם, ידברו בזה עם הרה"ג וכו' רב פעלים וכו' מוהר"י שי' אלאי — כיון שדברנו עד"ז בהיותו כאן.

מא

ב"ה, כ"ה תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור וכו'
הרב יעקב שי' הלוי פולטורק
ליאון, צרפת

שלום וברכה!

באיחור נתקבל מכתבו מט"ז בסיון, בו כותב שלרגלי השינויים שחלו בבית-הספר בעירו, איך יהי' היחס שלו בנוגע לביה"ס.

כיון שההחלטה בזה תלוי בכמה פרטים ופרטי פרטים, וכן יש גם כמה דרגות ואופנים בהיחס, ועוד להוסיף אשר אפשר שמעת כתבו המכתב חלו שינויים בהמצב, והרי על פי מאמר חכמינו ז"ל אין לדיין אלא מה שעיניו רואות,

לכן, ועל פי מה שנאמר ותשועה ברוב יועץ, בודאי יתייעץ בזה עם עסקנים י"ש שעל אתר. ויהי רצון שזכות הרבים תסייע שיהי' הברור וההחלטה בזה בטוב באמת בכל הפרטים.

נקודות כלליות בהאמור, שלדעתי בתוקפן בכל מקום ובכל זמן, שמחד גיסא טובת תלמידי ביה"ס נקודה עקרית היא, וביחד עם זה באם ישנם שינויים בלתי רצויים צריכה זהירות יתרה שלא יוכל היחס להתפרש כנתינת היתר להפרטים הבלתי רצויים, ובפרט בהביא בחשבון שבתקופתנו זו היתר הניתן בתנאים מסויימים ובדוחק רב וכו', עלול במקום מסויים

מ

בעירם: בדרום אפריקה.

מא

אין לדיין אלא מה שעיניו רואות: סנהדרין ו, ב.
ותשועה ברוב יועץ: משלי יא, יד. כד, ו.

ובחוגים מסויימים להתפרש, ואולי גם בפירסום, כענין המותר מלכתחילה וגם רצוי וכו'. ובודאי לדכותי דכת"ר אין צורך ביאור נוסף.

בעמדנו בחודש הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבי"ב-י"ג תמוז דשנה זו מלאו חמשים שנה לגאולתו, בודאי ידועה לכת"ר פרשת המאסר והגאולה, שעיקר המאסר הי' על פעילותו במסירות נפש ממש בעד חינוך ילדי ישראל הקטנים והקטנות (שבשטח זה הי' עיקר וחומר הגזרה שם נגד הדת, כידוע), שיהי' החינוך לא רק חינוך כשר אלא גם על טהרת הקודש. ומתאים לדברי בעל הגאולה בקשר עם גאולתו, שלא אותו בלבד גאל הקב"ה, כי אם כל העוסקים בהפצת התורה ומצותי', ובפרט בשטח החינוך, הרי סלל את הדרך בשבילם, וכשמחליטים בתוקף שהחינוך יהי' על פי תורתנו, תורת חיים ותורת אמת, סוי"ס מתגברים על כל הקושיים ומצליחים יותר מן המשוער.

ומענין לענין, בעמדנו בימי בין המצרים, אשר גם זה קשור בחינוך, כמאמרם ז"ל, "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן", ובאותה סוגיא עצמה בהמשך שלה, "אל תגעו במשיחי – אלו תשב"ר", ותיכף לאחר זה, "אין העולם (כל העולם) מתקיים אלא בשביל הבל של תשב"ר" (שבת קיט, ב), יהי רצון שבכל תפוצות ישראל וגם באה"ק ת"ו יתוסף בהאמור ככל האפשרי וככל הדרוש, והרי כשבטלה הסיבה בדרך ממילא בטל המסובב, וייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

בכבוד ובברכה.

מב

ב"ה, כ"ה תמוז, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מכתבך הגיעני באיחור רב, ומכמה סיבות נתעכב המענה.

ועל סדר תוכן מכתבך, תודה רבה בעד האיחולים ליום ההולדת,

לדברי בעל הגאולה: אגרות־קודש אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ב אגרת שפו.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

אל תגעו במשיחי: תהלים קה, טו.

וייהפכו .. ולמועדים טובים: ראה ירמ' לא, יב. זכרי' ה, יט. רמב"ם הל' תעניות בסופן.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

מג

ויהי רצון שיקויים בך האמור בתורתנו הק' שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו „ואברכה מברכך“, שכל המברך יהודי מתברך מהשי"ת מקור הברכות עצמו.

לכתבך אודות ביקור בחו"ל בכדי להכיר מקרוב אורח חייהם של החסידים ותורת החסידות, וכו', הרי אין כל צורך לנסוע בשביל זה מארצנו הק' לחו"ל, כיון שהנך יכול ללמוד כל זה בשכונות חסידיות הנמצאות בכמה ערים בארצנו הק'. ובנוגע לתורת חב"ד ואנשי חב"ד בפרט – הרי אפשר זה בכפר חב"ד או בנחלת הר חב"ד או בירושלים עיה"ק ת"ו.

ועוד ועיקר, כיון שאתה מתחיל מכתבך שאינך דתי, לעת עתה, הרי ראשית כל צריך לתקן ענין זה, שהוא עיקר העיקרים. וכידוע משל שהמשילו חכמינו ז"ל שיהודי ויהדות התורה ומצותי' הם בדוגמת דג ומים, שכשם שאי אפשר לדג לחיות כי אם אך ורק במים כן חיים של יהודי ללא תורה ומצוות ח"ו אינם חיים. ואף שרואים שדגים יכולים לחיות משך איזה זמן כשיוצאים מתוך המים, הרי אין זה חיים כתיקונם ואפילו לא חיים בלתי מסודרים, כפי שרואים זה שמתלבטים ומפרפרים וכו'. אלא שבנוגע להנמשל, רצה הקב"ה בחסדו הגדול להאריך הזמן, בכדי שכל יהודי, בן או בת העם עליו נאמר „רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה“, יעמוד על האמת ויסדר חייו על פי התורה ומצותי'. אבל יפה שעה אחת קודם.

ויהי רצון שיעשה בזה תיכף ומיד על פי הסיסמה הידועה: **נעשה** (קיום המצוות בפועל) קודם ל„ונשמע“ (הבנה והשגה). שהמתחיל במצוות בפועל מובטח לו שיגיע גם להבנה והשגה, עד כמה שניתן לכאוו"א להבין בשכל אנושי ומוגבל ענינים שהם בעצם למעלה מהשכל האנושי.

בברכה להצלחה בהאמור ולבשורות טובות.

מב

ואברכה מברכך: **לך לך יב, ג.**

שכל המברך יהודי מתברך: **ראה סוטה לח, ב.** ירושלמי ברכות ספ"ח, הובא בתוד"ה ואברכה –

חולין מט, א.

משל שהמשילו חכמינו ז"ל: **ברכות סא, ב.**

רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה: **ואתחנן ד, ו.**

נעשה .. קודם ל„ונשמע“: **שבת פח, א.**

מג

ב"ה, ה' מנחם־אב, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

זה עתה נתקבל מכתבה מ־4.7.77, ואזכירה בתפילה למילוי משאלות לבבה לטובה.

ובנקודה הכי עקרית במכתבה המעורר תמהון הכי גדול, מה שמזכירה שיוצאת עם גוי — בודאי למותר להאריך גודל הסכנה וגודל השלילה של ענין שכזה בנוגע לכל אחד ואחת שיש להם שייכות לזה. ולכן גדולה גם כן הפליאה מה שכותבת שעושה זאת בכדי להקל מצבה, והרי לא יתכן להקל המצב על ידי ענין חס ושלוש שהוא מביא להיפך מזה.

בודאי לא נצרך ביאור בהאמור, ואם רוצה ביאור יותר תבוא בדברים עם רב בסביבתה, וכיון שהדיבור עם רב הוא בסודיות, יכולה לדבר אתו בגלוי לב בכל הפרטים והוא יתן לה עצה טובה. אבל בודאי ובודאי שהציאה עם אינו־יהודי מופרכה בהחלט, וצריכה להפסיק זה בהקדם ויפה שעה אחת קודם.

והשם יתברך, המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, יאיר דרכה ויאיר מזלה, ותבשר טוב.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מד

ב"ה, כ"ו מנ"א, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו בו כותב ראשי פרקים מדברי ימי חייו, ומסיים בשאלה אשר כיון שלפי דעתו נחוצה לו אזרחות אמריקנית ומקודם לכן, "כרטיס ירוק", עלה בדעתו שמא לא איכפת נישואין עם בחורה שאינה יהודית ר"ל.

ומובן וגם פשוט אשר סברה כזו מופרכה היא בהחלט הכי גמור, הן מצד עצמו והן מצד משפחתו ואפילו גם מצד הבחורה.

ולהתחיל בעיקר שנואי תערובת ח"ו הוא מהפשעים הכי חמורים,

כ"ק אדמו"ר זי"ע

מה

וכמבואר בכמה מקומות בספרי תורתנו, שהיא **תורת חיים**, כלומר הוראה בחיים ו**תורת אמת**, שכל הוראותי הן כפי אמיתיות העניינים ואמתיות המציאות, הרי פשוט שאפילו אם נעשה זה לשעה קלה, ואפילו בטוח שזה רק לשעה קלה, הרי העוון הוא בכל חומרנו ועם כל התוצאות ר"ל הבאות מזה, הן בעולם הזה והן בעולם הבא.

נוסף על האמור, אף שהוא טפל וטפל דטפל בערך להאמור, הרי זה כתם נצחי על העושה זה ועל כל המשפחה וכו'.

מה שכתבתי גם כן שהענין מופרך גם מצד הבחורה, שהרי כל המזיק את עצמו בשיתוף עם עוד אדם, הוא מזיק גם את האדם השני. ואם ההיזק הוא חמור, וכמבואר ברמב"ם שהי' מורה הנבוכים של כל הדורות, התוצאות מהאמור נמשכות גם כן על הבחורה.

בדורנו נתוספת עוד נקודה בהאמור, שפעולה כזו ר"ל היא המשך ועזר לביצוע מזימתו הרעה של היטלר י"ש להשיג „פתרון האחרון" בנוגע לעם ישראל (הי' לא תהי'), אלא שהוא התחיל באבדון הגוף, אבל פעולה האמורה היא אבדון הנשמה ובמשך הזמן גם אבדון הגוף.

עוד יש להאריך בהאמור כמה וכמה, אלא בודאי האריכות אך למותר למי שמוצאו מארץ הקודש ויודע המצב אשר מסובבת היא על ידי מאה מיליונים ערבים המבקשים את נפשה, וכן היהודים בכל מקום שהם מיעוט בכמות, מיעוט דמיעוט, ובודאי לא יעשה איזו פעולה שתהי' לחזק ידי הערבים ושונאי ישראל בכל מקום שהם ולרפות ולהחליש רוח היהודים והמורל שלהם בכל מקום שהם.

ואשר לפתרון הבעיות שלו שעלה בדעתו לפתור על ידי הפעולה ההרסנית האמורה, חלילה וחלילה – בודאי שיש לחפש פתרון הנכון בדרכים הנכונים, ולא פתרון שתמורת בעיות האמורות יכנס ח"ו למצב מסוכן ועד למיתה רוחנית ר"ל. וכיון שכמה וכמה אברכים מאה"ק ת"ו נמצאים בארצות הברית ומצבם דומה לשלו, על כל פנים בכמה נקודות, יתענין איך פתרו הם את הבעיות, והשי"ת יצליחו.

בברכה שיתקדם בלימוד התורה וקיום מצותי, והרי זה גם הצנור והכלי לקבלת ברכות ה' בכל המצטרך בגשם וברוח גם יחד, ויבשר טוב בכל האמור.

מד

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).

תורת אמת: מלאכי ב, ו.

וכמבואר ברמב"ם: ה' אסו"ב פי"ב ה"ז והי"ג.

מה

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מלאכתו מלאכת
שמים כו' מו"ה יצחק שליט"א

שלום וברכה!

... יסודי (במכ"ה הקודם) ד"עמא פזיזא" (שבת פח, סע"א) מעלה
היא ויתרה מזו — בת"ת מוסיפה בהצלחת הלימוד וכו', הייתה כמובן
מזה שרבא לא שלל התואר, כ"א אדרבא הסבירו שתומת ישרים תנחם,
ועוד ועיקר ממעשה רב שנהג כך בפועל.

הערת כת"ר שאדרבה פחו כמים כו' וכמה מרז"ל בגנות הפזיזות
— עמד ע"ז אדמו"ר הצ"צ, וגם העיר משל"ה ש' האותיות אות ז (אור
התורה בא ע' שה), והאריך שם.

מו

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר מנחם ש"י בגין
ראש הממשלה

שלום וברכה!

... בהוקרה בכבוד ובברכה להצלחה רבה בפעולותיו בתוקף, אף כי

מה

מהעתק המזכירות, מוגה בכתי"ק. לתוכנה — ראה גם שיחת ש"פ נשא שנה זו (שיחות קודש
תשל"ז ח"ב ע' 106 ואילך).

הרה"ג .. יצחק; הוטנר. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז י"ד, ובהנסמן בהערות שם.
במכ"ה הקודם: שלא הגיע לידינו.
שתומת ישרים תנחם: משלי יא, ג.
פחו כמים: ויחי מט, ד.

מו

מהעתק המזכירות, מוגה בכתי"ק.
מר .. בגין: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ו אגרת ט'תתכה, ובהנסמן בהערות שם.

בדרכי נועם, ובמיוחד בהנוגע לשלימות העם שלימות הארץ (התלויות בשלימות התורה, ומתוך בריאות הנכונה.

מז

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הרב משה שי גראוער

שלום וברכה!

... חובה נעימה בהזדמנות זו להודות לו עבור הפ"ש מאנ"ש שיחיו מאחורי מסך הברזל, השומרים על הגחלת בתנאים הדורשים מסירת-נפש ממש יום על כל פרט ופרט, שבטח ראה בהיותו שם.

ויהי רצון שמהם יראו וכן יעשו כאו"א בארצות הרווחה, מתחיל מארצות הברית, מכש"כ וק"ו שהרי הנהגה בפועל בחיי היום-יום במדינות אלו אינה קשורה בקושיים, ואין צריך לומר במסירת נפש כמו שם, ואין הדבר תלוי אלא ברצון עצמי.

מח

[ימי הסליחות, ה'תשל"ז]

בנדו"ד – שכנראה זקוק שיתוסף בבטחונו **כדבעי** שהשם לא רק מנהיג העולם בכלל, אלא גם דכאו"א מאתנו **בפרט**, כולל גם חיוו ודב"ב שי, שאז יעריך עוד יותר הברכות גלויות שנתברך (ילדיו שמקבל מהם נחת) וימעט בהדאגות על המאורעות בלתי רצוים שאירעו לו –

כדאי **שב"נ** יתחיל כל יום חול לאחרי התפלה בטלית ותפלן **בדוקות** – בנתינת פרוטות אחדות לקופת צדקה, שזה יזכירו שישנם כו"כ שמצבם – שזקוקים **לעזרתו** ושהשם בחר בו **כשלוחו** להמציא להם העזר (אף שיכול היי להמציאו להם ישר, כי כמה דרכים למקום) וכו'.

לזכות

הווי"ח אי"א עוסק בצ"צ כו'

ר' **יעקב בן חנה**

בקשר עם יום הולדתו השבעים – טו"ב כסלו

ולזכות זוגתו מרת **שרה** בת **מרים**

ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

עמאר

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה

בכל אשר יפנו בגשמיות וברוחניות

ולנח"ר חסידותי יהודי אמיתי מכל יוצ"ח

מתוך שמחה וטוב לבב

ISBN 978-0-8266-5798-5

9 780826 657985